

**Nota
prostitutie en
seksbranche**

Rotterdam 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.2. Uitgangspunten nota prostitutie en seksbranche	6
2. Vergunningen seksbranche	9
2.1 Vergunningplichtige activiteiten seksbedrijven	9
2.2 Vergunningplichtige seksgerelateerde activiteiten in openbare inrichtingen	10
2.3 Toetsingscriteria vergunningaanvragen	11
2.4 Locatiebeleid seksinrichtingen	12
2.5 Proces van vergunningverlening	15
3. Aanpak van misstanden en verantwoordelijkheid exploitant	16
3.1 Verantwoordelijkheid exploitant	16
3.2 Aanpak mensenhandel	18
4. Hulpverlening en positie van de sekswerker	20
4.1 Zorg en hulpverlening	21
4.2 Voorlichting op scholen over seksueel gedrag en loverboyproblematiek	22
4.3 Versterking positie sekswerkers	22
5. Toezicht seksbranche	24
6. Handhavingsbeleid	26
6.1 Handhavingsarrangement seksbranche	26
7 Overzicht nieuwe verplichtingen en beleid	34
Bijlage 1: Bedrijfsplan	36

1. Inleiding

In 2000 is in Nederland het bordeelverbod opgeheven met onder andere de doelstelling om misstanden in de prostitutiebranche door middel van regulering beter te kunnen bestrijden. In het vorige Rotterdamse prostitutiebeleid (2000) is naar aanleiding hiervan een vergunningstelsel voor seksinrichtingen en escortbedrijven ingevoerd. Uitgangspunten hierbij waren bescherming van de openbare orde en het woon- en leefklimaat, positieversterking van de prostituee, en het bestendigen van de huidige situatie (geen ongebreidelde groei van het prostitutieaanbod).

Sinds de invoer van het beleid heeft de gemeente verdere stappen genomen om de branche beter te reguleren en misstanden te bestrijden. In Rotterdam is in 2005 de tippelzone aan de Keileweg gesloten. Sindsdien is in heel Rotterdam een verbod van kracht op straatprostitutie. Ook raamprostitutie is in Rotterdam niet toegestaan. De afgelopen jaren is daarnaast ingezet op de samenwerking tussen partners om het zicht en de handhaving op de branche te verbeteren. Ook is een integrale samenwerking ten aanzien van mensenhandel ontstaan. Mensenhandel is één van de thema's die binnen de RIEC-samenwerking wordt aangepakt. Via het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) werkt de gemeente Rotterdam, samen met politie, OM, Rijksbelastingdienst en FIOD aan de aanpak van de georganiseerde criminaliteit in de regio Rotterdam.

Het Rotterdamse vergunningstelsel, het strakke toezicht en de handhaving hierop, en de verbetering van de positie van de sekswerkers, hebben de beheersing en zichtbaarheid van de branche sinds 2000 vergroot. Ondanks de verbeteringen die zijn bereikt, blijft de prostitutiebranche kwetsbaar voor misstanden¹, zoals mensenhandel en uitbuiting, overtredingen en slechte arbeidsomstandigheden.

Aanleiding

De aanleiding voor het wijzigen van de nota is tweeledig. Ten eerste is het de wens om door middel van het prostitutiebeleid meer gericht misstanden in de seksbranche aan te kunnen pakken en te voorkomen en de positie van de sekswerker te versterken. Ten tweede is door de opkomst van internet en internationale migratiestromen het aanbod van illegale prostitutie veranderd. Dit vereist een andere handhavingsstrategie. Het voornemen was om het prostitutiebeleid aan te passen bij vaststelling van de landelijke wet 'Regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche' (hierna: Wrp). Nu de wet is vertraagd, heeft het college besloten vooruit te lopen op de wet en de gewenste wijzigingen via gemeentelijke regelgeving te realiseren.

Prostitutiebranche blijft kwetsbaar

De prostitutiebranche heeft aan aantal kenmerken in zich die de branche kwetsbaar voor misstanden en tot op zekere hoogte beleidsresistent maakt². Dit komt onder andere door het feit dat prostituees en klanten het liefst zo anoniem mogelijk blijven, waardoor veel werkzaamheden zich in de anonimiteit afspelen. Daarnaast staat de branche bloot aan de migratiestromen waar lokale en nationale overheden weinig invloed op kunnen uitoefenen. Uit de rapportage van de Nationaal rapporteur mensenhandel blijkt dat in Nederland in de prostitutie veel prostituees uit Midden- en Oost-Europa werkzaam zijn. In Rotterdam werken in het illegale circuit veel prostituees met een Roemeense of Bulgaarse nationaliteit.

¹ Negende rapportage van de Nationaal rapporteur mensenhandel 2013.

² Internationaal vergelijkend onderzoek naar prostitutiebeleid in Oostenrijk en Nederland 2013.

Veranderingen in de branche

De prostitutiebranche verandert voortdurend en wordt gekenmerkt door een hoge mobiliteit van sekswerkers. Deze kenmerken worden versterkt door de opkomst en mogelijkheden die het internet biedt.³ De anonimiteit en snelheid van handelen via internet maakt dat vormen van criminaliteit zoals mensenhandel en uitbuiting op de loer liggen. Traditionele locatiegebonden vergunde vormen van prostitutie krijgen in toenemende mate concurrentie van (illegale) prostitutie, die wordt aangeboden via het internet en mobiele telefonie. Daarnaast blijft de branche zoeken naar alternatieve locaties, zoals oneigenlijk gebruik van woningen en hotels. In Rotterdam is te zien dat de afgelopen jaren een afname van het aantal vergunde prostitutiesbedrijven en een toename van het aantal vergunde escortbedrijven heeft plaatsgevonden.

Arbeidspositie sekswerkers

De arbeidspositie van veel sekswerkers blijft zwak.³ Dit geldt zowel voor de sekswerkers in de vergunde branche als in het illegale circuit. Door de hoge mobiliteit van de sekswerkers en de anonimiteit van de sector is het lastig voor (overheids)instanties om in contact te komen met sekswerkers. Dit geldt nog meer voor thuiswerkers en escort.

De opkomst van internet vormt tevens een risico voor gedwongen prostitutie. De vormen van prostitutie die via het internet worden aangeboden zijn vaak minder zichtbaar en daarom moeilijker te controleren. Hierdoor blijft de informatiepositie van overheidsinstanties achter en wordt toezicht en hulpverlening bemoeilijkt. Dit vergt een andere inzet van mankracht en expertise dan bij het toezicht en handhaving op de traditionele vormen van prostitutie.

Vanwege het voortdurende veranderde karakter van de branche en de risico's op misstanden, is een actieve houding van de overheid van belang om op nieuwe ontwikkelingen in deze sector te kunnen inspelen. Het beleidsresistente karakter van de branche maakt echter de mogelijkheden van beleid beperkt. Regulering vormt uiteraard geen garantie dat in de seksbranche geen misstanden plaatsvinden, maar werpt wel barrières op.

1.2. Uitgangspunten nota prostitutie en seksbranche

In de nota zijn de volgende uitgangspunten benoemd:

1. Tegengaan van misstanden en mensenhandel in de seksbranche

De prostitutie- en seksbranche zijn kwetsbaar voor misstanden, zoals mensenhandel, uitbuiting, overtredingen en slechte arbeidsomstandigheden. Misstanden kunnen zowel in de vergunde branche als in het illegale circuit plaatsvinden. Binnen de vergunde branche wordt tegen misstanden en overtredingen door een streng toezicht- en handhavingsbeleid opgetreden. Exploitanten worden meer verantwoordelijk om misstanden te voorkomen, en wanneer deze zich voordoen, bij de politie te melden. Die verantwoordelijkheid komt mede tot uiting door exploitanten een bedrijfsplan te laten opstellen en te verplichten deel te nemen aan een bijeenkomst om signalen van misstanden beter te leren herkennen. Illegale prostitutie wordt - gelet op de onzichtbaarheid en daardoor een hoger risico op misstanden - zoveel mogelijk bestreden. Daarnaast wordt mensenhandel integraal aangepakt.

2. Een beheersbare vergunde sector

Het vergunningstelsel wordt als middel gebruikt om de grip op de vergunde branche te behouden en te verbeteren. Het vormt daardoor een barrière voor mensenhandel. De gestelde voorwaarden en vereisten worden streng gecontroleerd en bij nieuwe vergunningaanvragen worden exploitanten gescreend op grond van de Wet Bibob.

Het nieuwe vergunningstelsel sluit beter aan bij de verschillende activiteiten die in de seksbranche worden aangeboden. Daarnaast kunnen vergunning voor nieuwe seksbedrijven worden aangevraagd.

3. Versterking van de positie van de sekswerker

Op verschillende manieren wordt ingezet op verbetering van de positie van de sekswerker en

³ Negende rapportage van de Nationaal rapporteur mensenhandel 2013.

effectieve contactmomenten met sekswerkers. Het bestaande aanbod wordt uitgebreid met een laagdrempelig aanspreekpunt in de vorm van de nieuwe functie van vertrouwenspersoon, informatiebijeenkomsten voor escort en thuiswerkers en het informatiepunt Door2door van Humanitas. Deze contactmomenten hebben verschillende doelstellingen maar dragen ieder op hun eigen wijze bij aan de positieversterking van de sekswerker. Daarnaast wordt de leeftijd van prostituees verhoogd van 18 naar 21 jaar en wordt meer bekendheid gegeven aan de uitstapprogramma's.

4. Het beschermen van het woon- en leefklimaat

Het vergunnen van seksbedrijven dient niet ten koste te gaan van de veiligheid en aantrekkelijkheid van de stad. Overlastgevendende seksbedrijven worden aangepakt en nieuwe vergunningen worden alleen verleend wanneer aan de strikte vestigingsvoorwaarden voor seksinrichtingen wordt voldaan.

Reikwijdte nota en begrippenkader

Prostitutie en seksbranche

Deze nota omvat het beleid ten aanzien van prostitutie en de seksbranche in Rotterdam. De seksbranche betreft een bredere groep dan de prostitutiebranche. Prostitutiebedrijven worden meer omvattend gereguleerd dan de overige seksbedrijven. De verplichtingen die aan de exploitant van een prostitutiebedrijf worden opgelegd, gaan verder dan van een ander seksbedrijf.

In deze nota worden de termen seksbedrijf, prostitutiebedrijf en escortbedrijf gebruikt. In alle gevallen wordt hierbij niet bedoeld op de locatie waar deze plaatsvindt (daarvoor wordt het woord 'seksinrichting' gebruikt), maar op de activiteit: het gelegenheid geven. Het begrip 'seksbedrijf' wordt gebruikt als verzamelnaam, waarbinnen specifieke vormen zijn te onderscheiden. Als gelegenheid wordt geboden tot prostitutie, dan is er sprake van een prostitutiebedrijf. En als dat geschiedt door bemiddeling tussen prostituees en klanten, dan wordt van een escortbedrijf gesproken. In paragraaf 2.1 worden de verschillende soorten seksbedrijven beschreven.

Begrip prostituee en sekswerker

In de nota wordt het begrip 'prostituee' gebruikt, omdat dit het meest aansluit bij het spraakgebruik en bij de praktijk binnen de prostitutiebranche. Omdat dit woord, op deze wijze geschreven, taalkundig vrouwelijk is, wordt in voorkomende gevallen gebruik gemaakt van vrouwelijke voor-naamwoorden (zij, haar). In alle gevallen waar 'prostituee' staat, wordt evenzeer de (mannelijke) prostitué bedoeld. Dit komt in de definitie van de term 'prostituee' tot uitdrukking door de sekse-neutrale aanduiding: degene die.

Een prostituee is een persoon die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling. Het woord sekswerker betreft een bredere groep werkers dan de prostituees: bijvoorbeeld ook strippers en paaldansers. Een prostituee is een sekswerker, maar een sekswerker is niet altijd een prostituee.

Leeswijzer en belangrijkste onderdelen van de nota

Hieronder worden per hoofdstuk de belangrijkste onderdelen van de nota kort weergegeven.

Hoofdstuk	Belangrijkste onderdelen
H2 Vergunningen	Vergunningplicht voor seksbedrijven Toetsingscriteria voor vergunningaanvragen Vestigingsvoorwaarden nieuwe locaties Proces vergunningverlening
H3 Aanpak van misstanden en verantwoordelijkheid exploitant	Barrières mensenhandel Verantwoordelijkheden exploitant Werkadvies - Bedrijfsadministratie - Bedrijfsplan - Bijeenkomst exploitanten Drie pijlers Rotterdamse aanpak mensenhandel

H4 Hulpverlening en positie van de sekswerker	Vertrouwenspersoon Door2door Informatiebijeenkomst sekswerkers (escort) Minimumleeftijd sekswerkers 21 jaar
H5 Toezicht	De verschillende vormen van toezicht op de seksbranche
H6 Handhavingsbeleid	Meer verantwoordelijkheid exploitant om misstanden te voorkomen en de arbeidsomstandigheden van sekswerkers te verbeteren Stevigere aanpak illegale prostitutie
H7 Overzicht nieuwe verplichtingen en beleid	Schema met de data inwerkingtreding van de verschillende onderdelen van het beleid en eventuele overgangsbepalingen

2. Vergunningen seksbranche

Voor de seksbranche in Rotterdam geldt voor verschillende soorten bedrijven een vergunningplicht. Een vergunningplicht is relevant voor het toewerken naar een beheersbare seksbranche en het creëren van een barrièremodel voor misstanden en mensenhandel. Tevens speelt een vergunningplicht een belangrijke rol bij het beschermen van het woon- en leefklimaat.

Er zijn drie varianten van de vergunningplicht voor de seksbranche:

1. een vergunningplicht seksbedrijf
2. een vergunningplicht seksbedrijf in combinatie met een horeca exploitatievergunning
3. een vergunningplicht voor openbare inrichtingen met seksgerelateerd aanbod dat niet onder de vergunningplicht van een seksbedrijf valt

Voor de seksbranche in Rotterdam is de vergunningplicht voor seksbedrijven de belangrijkste (variant 1 en 2). Daarnaast bestaat voor openbare inrichtingen de mogelijkheid om gelegenheid te geven tot bepaalde seksgerelateerde activiteiten (variant 3). Hiervoor geldt ook een vergunningplicht, die door de exploitatievergunning voor de openbare inrichting aanvullend wordt geregeld.

Wanneer een seksbedrijf tevens activiteiten van een horecabedrijf aanbiedt, geldt voor deze activiteiten een aparte vergunningplicht door de horeca exploitatievergunning. In de Horecanota van Rotterdam⁴ staat deze vergunningplicht toegelicht. In dit hoofdstuk wordt, indien relevant, toegelicht hoe deze twee vergunningen zich tot elkaar verhouden.

In dit hoofdstuk worden de vergunningplicht voor seksbedrijven en de vergunningplicht voor openbare inrichtingen toegelicht. Vervolgens worden de criteria waarop vergunningaanvragen worden getoetst en het beleid ten aanzien van nieuwe seksinrichtingen beschreven. Ten slotte wordt het proces van vergunningverlening uiteengezet.

2.1 Vergunningplichtige activiteiten seksbedrijven

Seksbedrijven zijn bedrijven die op bedrijfsmatige wijze in een bepaalde vorm seks aanbieden. Voor de definitie van seksbedrijf is aangesloten bij het wetsvoorstel Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche (hierna: Wrp).

Definitie seksbedrijf

De activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie of tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander tegen betaling of uit het bedrijfsmatig aanbieden van vertoningen van erotisch-pornografische aard in een seksinrichting tegen betaling.

Bedrijfsmatigheid

In de definitie van seksbedrijf gaat het om activiteiten die bedrijfsmatig worden aangeboden. Of een activiteit bedrijfsmatig wordt verricht, hangt af van een aantal factoren. Is er personeel in

⁴ Op het moment van vaststelling geldt de Horecanota 2012-2016. Naar verwachting wordt de nieuwe Horecanota in 2017 vastgesteld.

dienst, dan is er zonder meer sprake van een bedrijf. Maar een individu zonder personeel kan ook een bedrijf zijn en is dan dus vergunningplichtig. De factoren die relevant zijn bij het bepalen of er sprake is van bedrijfsmatigheid zijn (niet limitatief):

- herhaaldelijk adverteren (meer dan één keer per 13 maanden)
- meerdere personen zijn werkzaam als sekswerker tegen betaling
- sekswerker(s) staat niet ingeschreven op het adres van waaruit de prostitutie-werkzaamheden plaatsvinden (inschrijving Basisregistratie personen leidend)
- organisatiegraad en de omvang van het aanbod
- een zakelijke (bedrijfsmatige) uitstraling en uiterlijke waarneembaarheid als seksbedrijf

De definitie van seksbedrijf bevat vier verschillende activiteiten. Het soort activiteit is van belang voor het bepalen welke voorwaarden aan de vergunning worden verbonden en de wijze van toezicht en handhaving.

Activiteiten seksbedrijven

1. bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie
2. bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie in de vorm van bemiddeling tussen klant en sekswerker (escortbedrijven)
3. bedrijfsmatig gelegenheid geven tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander tegen betaling (bijv. peepshows, sekstheater)
4. bedrijfsmatig aanbieden van vertoningen van erotisch-pornografische aard tegen betaling (bijv. sekswinkels met videocabines of seksbioscopen)

Activiteit 1 en 2 betreffen de prostitutiebedrijven en hiervoor geldt strengere regulering dan voor activiteit 3 en 4. Met de nieuwe definitie van seksbedrijf worden de activiteiten van sekswinkels met videocabines en seksbioscopen voortaan ook als seksbedrijven aangemerkt. De sekswinkels waar alleen erotische producten worden verkocht, zoals seksspeeltjes, pornografisch materiaal, erotische lingerie en erotische boeken, vallen niet onder de vergunningplicht.

In één vergunning kunnen meerdere activiteiten seksbedrijven worden opgenomen. Bijvoorbeeld een seksbedrijf waar een ruimte is waar gelegenheid wordt gegeven tot prostitutie en een ruimte waar een peepshow gegeven kan worden. Bij de aanvraag dient aangegeven te worden welke activiteit(en) wordt/worden aangevraagd.

Het begrip seksbedrijf duidt op een activiteit of activiteiten en dus niet op de locatie waar de vertoningen of vertoningen plaatsvinden. Daarvoor wordt de term seksinrichting gebruikt. Met dit begrip wordt geduid op de voor publiek toegankelijke locatie van een seksbedrijf. Dit kan samen vallen met de locatie waar de exploitant van het seksbedrijf zich heeft gevestigd, maar dat is zeker niet altijd – en bij escortbedrijven per definitie niet – het geval.

2.2 Vergunningplichtige seksgerelateerde activiteiten in openbare inrichtingen

Op grond van artikel 2:27 van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 (hierna: APV) vallen openbare inrichtingen die gelegenheid geven tot seksuele handelingen anders dan tegen betaling onder een vergunningplicht. Het gaat hierbij onder andere om sekssauna's, darcrooms en parenclubs.

Vanwege de impact op het woon- en leefklimaat kan deze activiteit alleen aanvullend worden opgenomen in de vergunning van openbare inrichtingen vanaf een exploitatiecategorie C als bedoeld in de Horecanota. Openbare inrichtingen met exploitatiecategorie A en B kunnen deze activiteit dus niet aanvragen. Wanneer de aanvraag is verleend, worden vervolgens in de exploitatievergunning aanvullende voorschriften opgenomen die toezien op de hygiëne, het adverteren en de uitstraling van de inrichting. Voor wat betreft de hygiëne dienen de Hygiënerichtlijnen voor seksbe-

drijven van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (LCHV) te worden nageleefd.

Het is dus uitdrukkelijk niet toegestaan om in dergelijke gevallen prostitutie aan te bieden. Wanneer dit wel gebeurt in een openbare inrichting of in een seksbedrijf activiteit 3 of 4 is er sprake van illegale prostitutie en wordt er dan ook handhavend opgetreden (zie hoofdstuk 6).

2.3 Toetsingscriteria vergunningaanvragen

Een aanvraag voor een vergunning voor een seksbedrijf wordt getoetst aan geldende wet- en regelgeving. Voor de beoordeling van een vergunningaanvraag voor een nieuwe locatie of uitbreiding van een bestaand seksbedrijf gelden de criteria zoals opgenomen in artikel 3.6 en 3.7 van de APV. Wanneer sprake is van een bij het seksbedrijf behorende seksinrichting gelden ook criteria voor de locatie en het pand. Er is sprake van een seksinrichting als er een voor publiek toegankelijke besloten ruimte is. Bij een seksclub of seksbioscoop komen bijvoorbeeld bezoekers naar het seksbedrijf, maar bij een escortbedrijf is dat niet het geval.

In onderstaande tabel staan de verschillende criteria omschreven waar een vergunningaanvraag voor een nieuw seksbedrijf of een aanvraag uitbreiding van een bestaand seksbedrijf aan wordt getoetst.

Toetsingscriteria vergunningaanvragen

Soort aanvraag	Toetsingscriteria
Alle aanvragen voor seksbedrijf ⁵	<p>Bij alle soorten aanvragen voor alle seksbedrijven (activiteit 1 t/m 4) wordt getoetst op:</p> <ul style="list-style-type: none">• De vereisten voor de aanvraag volgend uit de APV (zie artikel 3.6 en 3.7 van de APV). Onder andere de moraliteit van betrokken exploitanten en beheerders, oftewel levensgedrag.• Een nieuwe verplichting is dat bij een vergunningaanvraag de exploitant een actuele verklaring 'betalingsgedrag nakoming fiscale verplichtingen' verstrekt door de Belastingdienst dient te overleggen. Uit de verklaring moet blijken dat de exploitant van goed betalingsgedrag is. Het gaat dan specifiek om de belastingen die relevant zijn voor de bedrijfsvoering van een seksbedrijf.
Aanvraag nieuw seksbedrijf	<p>Wanneer sprake is van een seksinrichting van een seksbedrijf wordt aanvullend getoetst aan:</p> <ul style="list-style-type: none">• bestemmingsplan <p>Wanneer sprake is van een seksinrichting activiteit 1 of 3 dient de bestemming een seksinrichting toe te staan.</p> <ul style="list-style-type: none">• vestigingsvoorwaarden <p>Zie tabel vestigingsvoorwaarden seksinrichting hieronder.</p> <ul style="list-style-type: none">• vereisten pand <p>Bij de vergunningverlening is het tevens van belang dat het pand waarin het bedrijf zich van plan is te vestigen voldoet aan bepaalde eisen. Deze eisen zijn gericht op de (brand)veiligheid en gezondheid van de sekswerkers en bezoekers. De exploitanten zijn verplicht te voldoen aan de richtlijnen van het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid, de bouwkundige voorschriften en brandveiligheidseisen zoals bepaald in het Bouwbesluit.</p>

⁵ Activiteit 1: bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie.

Activiteit 2: bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie in de vorm van bemiddeling tussen klant en sekswerker.

Activiteit 3: bedrijfsmatig gelegenheid geven tot seksuele handelingen voor een ander tegen betaling.

Activiteit 4: bedrijfsmatig aanbieden van vertoningen van erotisch-pornografische aard tegen betaling.

Aanvraag seksbedrijf activiteit 1 en 2	Wanneer sprake is van prostitutie wordt aanvullend getoetst aan: <ul style="list-style-type: none"> • bedrijfsplan Prostitutie- en escortbedrijven dienen te beschikken over een bedrijfsplan (zie hoofdstuk 3). Het bedrijfsplan wordt bij de beoordeling van de vergunningaanvraag door de gemeente en de politie getoetst.
Aanvraag uitbreiding vergunning m ²	Bij bestaande seksinrichtingen worden uitbreidingen in m² of werkruimtes getoetst aan: <ul style="list-style-type: none"> • bestemmingsplan • vereisten pand
Aanvraag ruimere openings- en sluitings tijden	Bij bestaande seksinrichtingen wordt een aanvraag voor ruimere openings- en sluitings tijden getoetst aan: <ul style="list-style-type: none"> • de reeds toegestane tijden van aanvullende activiteiten In geval van combinatie met horeca zijn de openings- en sluitings tijden van de exploitatievergunning leidend. In geval van een winkel is de winkeltijdenwet leidend. <ul style="list-style-type: none"> • woongebieden In woongebieden is geen verruiming toegestaan. <ul style="list-style-type: none"> • horecagebiedsplan In overige gevallen wordt overeenkomstig aan openbare inrichtingen voor seksinrichtingen getoetst aan de ontwikkelrichting die voor horeca in het horecagebiedsplan is opgenomen.

Kennismakingsgesprek

Wanneer een ondernemer concrete plannen heeft om een aanvraag voor een nieuw seksbedrijf in te dienen, reeds een aanvraag heeft gedaan of verzoekt om algemene informatie, kan op initiatief van de ondernemer of gemeente een kennismakingsgesprek plaatsvinden. In het gesprek staat kennismaking en het begeleiden van een ondernemer voorop. Tevens worden relevante wet- en regelgeving en specifieke aandachtspunten, die het werken in deze branche vragen, besproken. Gezien het specifieke karakter van deze branche en bijbehorende regelgeving zal de politie ook vaak aansluiten bij deze gesprekken.

Toets Wet Bibob

Bij een nieuwe vergunningaanvraag wordt op basis van de Wet Bibob bekeken of de vergunning mogelijk wordt gebruikt om strafbare feiten te plegen of geld wit te wassen. Een Bibob-toets vindt standaard plaats bij een nieuw prostitutiebedrijf⁶, overname van een bestaand prostitutiebedrijf, wijziging van een exploitant of een signaal van één van de RIEC-partners gedurende een lopende vergunning. Deze toets wordt uitgevoerd door het Kenniscentrum Bibob van de directie Veiligheid op basis van het geldende Bibob-beleid.

2.4 Locatiebeleid seksinrichtingen

Nieuwe aanvragen voor seksbedrijven zijn mogelijk.⁷ Elke aanvraag wordt getoetst aan de criteria vermeld in paragraaf 2.3. Wanneer het gaat om een seksbedrijf met een nieuwe seksinrichting geldt hiervoor aanvullend het locatiebeleid. Een seksinrichting betreft de locatie waar de bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden en bezoekers toegang wordt verschaft. Niet alle seksbedrijven hebben een seksinrichting, dit geldt per definitie voor escortbedrijven. Het locatiebeleid is alleen van toepassing op seksinrichtingen en bestaat uit:

1. het stelsel van afnemend maximum voor de 's-Gravendijkwal
2. een stand-still beleid voor de overige concentratiegebieden
3. de vestigingsvoorwaarden nieuwe seksinrichtingen

⁶ Activiteit 1 en 2.

⁷ Afgelopen jaren liet het prostitutiebeleid geen nieuwe seksinrichtingen toe (standstill-beleid). Vergunningen voor escortbedrijven waren nog wel mogelijk.

Concentratiegebieden

Een verdere toename van concentraties van seksinrichtingen wordt onwenselijk geacht. Er is sprake van een concentratie als meer dan twee seksinrichtingen zich bij elkaar in de buurt bevinden. Hiervoor wordt de afstand van 250 meter hemelsbreed gehanteerd.

Er zijn in Rotterdam op dit moment⁸ drie concentratiegebieden seksinrichtingen. Deze concentratiegebieden zijn op grond van artikel 3:4 APV aangewezen als gebieden waarbinnen voor het vestigen van een seksinrichting geen vergunning wordt verleend. De grootste concentratie ligt op de 's-Gravendijkwal. Daarnaast is er een concentratie in het gebied Charlois, op de grens tussen de wijken Tarwewijk en Carnisse. En een concentratie in het gebied Feijenoord op de grens tussen de wijken Bloemhof en Vreewijk.

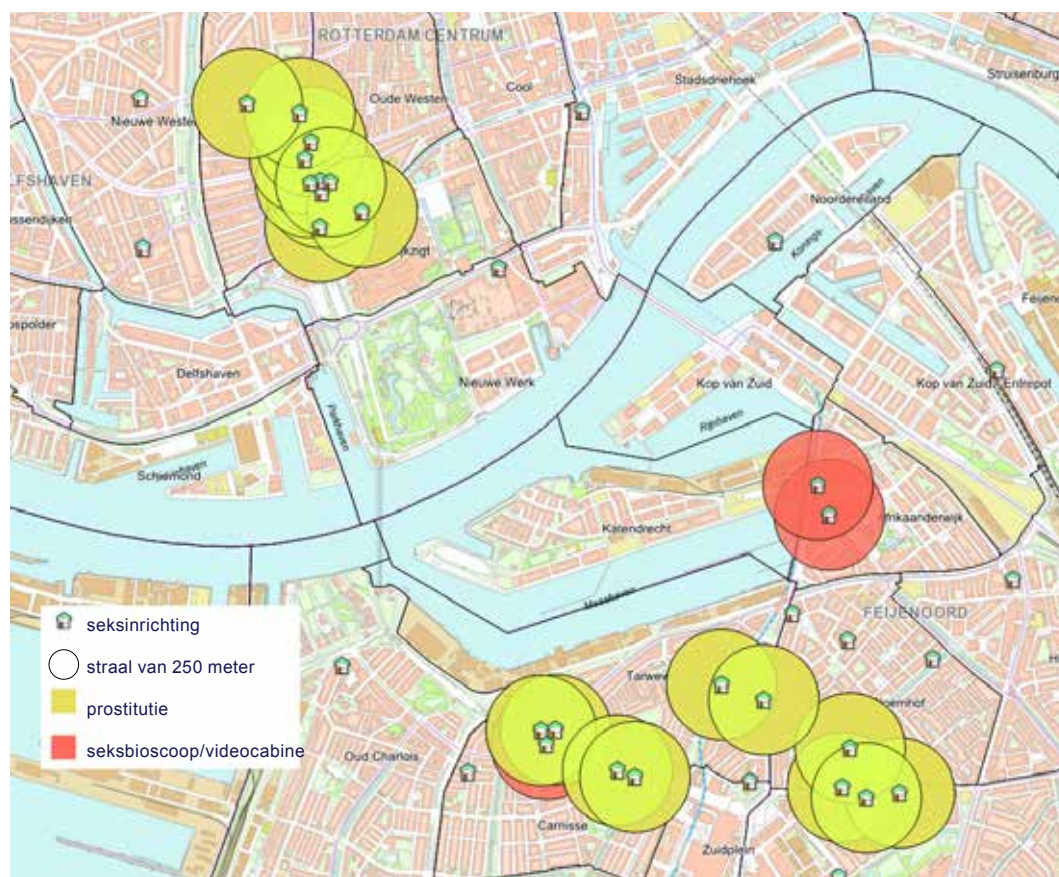
Stelsel afnemend maximum 's-Gravendijkwal

Voor het concentratiegebied op de 's-Gravendijkwal geldt het stelsel van het afnemend maximum. Het stelsel heeft tot gevolg dat wanneer de exploitatie van een seksinrichting wordt beëindigd (als gevolg van een weigering of intrekking van de exploitatievergunning, een sluiting voor onbepaalde tijd of uit vrije wil) er geen andere seksinrichting voor terugkomt. Overname van een seksinrichting door een nieuwe exploitant is in het geval van weigering van een vergunning of intrekking van een vergunning en sluiting voor onbepaalde tijd niet mogelijk. Overname terwijl van de hiervoor beschreven situaties geen sprake is, blijft mogelijk.

Stand-still beleid concentratiegebieden

In de overige concentratiegebieden geldt het stand-still beleid: nieuwe locaties worden hier niet toegestaan. Op de kaart hieronder worden de concentratiegebieden seksinrichtingen weergegeven. Tevens staan twee gebieden weergegeven waar al twee seksinrichtingen op 250 meter hemelsbreed afstand van elkaar bevinden. Hier kan dus geen seksinrichting meer aan worden toegevoegd. De gele cirkels betreffen de seksinrichtingen met activiteit 1 of 3. De rode cirkels betreffen seksinrichtingen met activiteit 4 (seksbioscoop, videocabine). De cirkel betreft de afstand van 250 meter hemelsbreed en de huisjes geven het aantal en locatie van de seksinrichtingen weer.

Kaart seksinrichtingen en concentratiegebieden Rotterdam

⁸ Op moment van vaststelling van de nota.

Vestigingsvoorwaarden

Bij vestiging van een nieuwe seksinrichting staat de vraag centraal of dit leidt tot verstoring van de openbare orde of aantasting van het woon- en leefklimaat. De vestiging van een seksinrichting mag niet ten koste gaan van de veiligheid en aantrekkelijkheid van de stad in zijn algemeenheid en desbetreffende buurt in het bijzonder. De gemeente toetst nieuwe locatievoorstellen dan ook aan de vestigingsvoorwaarden. Als een nieuwe locatie niet past in een bestemmingsplan, kan een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan worden aangevraagd door de exploitant. Bij de beoordeling of deze kan worden verleend, worden ook de vestigingsvoorwaarden betrokken. Als vast komt te staan dat geen exploitatievergunning voor het seksbedrijf wordt verleend, zal de omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan ook niet worden verleend.

Vestigingsvoorwaarden seksinrichtingen

1. Huidige belasting en ontwikkelrichting locatie

Een eerste indicatie of er ruimte is voor een nieuwe vestiging is de ontwikkelrichting die in het horecagebiedsplan staat omschreven. In bepaalde opzichten is een seksinrichting vergelijkbaar met een horeca-inrichting, bijvoorbeeld qua aanloop van bezoekers. Seksinrichtingen zijn echter een bijzonder type inrichting en hebben daardoor een grotere impact op het woon- en leefklimaat dan horeca-inrichtingen. Daarnaast hebben de bezoekersstromen van seksinrichtingen geen of weinig relatie met de buurt en bewoners. Daarom gelden tevens de criteria 2 t/m 4.

2. Specifieke openbare orde en woon- en leefklimaat toets

Het vestigen van een seksinrichting kan door de specifieke veiligheidssituatie in de buurt of straat onwenselijk zijn. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als het gaat om een wijk waar al sprake is van seksgerelateerde openbare orde problematiek waardoor het onwenselijk is om een nieuwe seksinrichting te laten vestigen.

3. Geen woongebieden

Woongebieden zijn gebieden waar het accent ligt op de woonfunctie en op de functies die complementair of inherent verbonden zijn aan het wonen van mensen. Balans en rust in de avond en nacht zijn van essentieel belang. In woongebieden worden in beginsel geen nieuwe seksinrichtingen toegestaan. In woongebieden kunnen bestaande inrichtingen uitbreiden qua aantal werkplekken mits dit geen gevolgen heeft voor het woon- en leefklimaat en de openbare orde en veiligheid. Uitbreidingen ten aanzien van openings- en sluitingstijden zijn niet toegestaan.

4. Geen economische ontwikkel- of speerpunten

Vestiging van een seksinrichting is niet toegestaan in de economische ontwikkel- of speerpuntengebieden. Daartoe worden op grond van 3:4 APV de volgende gebieden gerekend:

- Merwe- en Vierhavens
- Katendrecht (incl. Pols)
- Rotterdam Centraal District
- Kop van Zuid
- Alexandrium I/II/III
- Hart van Zuid
- Stadionpark
- ZoHo (Zomerhof kwartier)
- Rotterdam The Hague Airport

5. Concentratieverbod

Een (verdere) toename van concentraties van seksinrichtingen is onwenselijk. Er is sprake van een concentratie als meer dan twee seksinrichtingen zich bij elkaar in de buurt bevinden. Hiervoor wordt de afstand van 250 meter hemelsbreed gehanteerd. Door dit criterium is het in een aantal gebieden al niet toegestaan om te vestigen. Op de kaart op de vorige bladzijde is dit inzichtelijk gemaakt.

2.5 Proces van vergunningverlening

Voor de aanvraag van een vergunning seksbedrijf of een exploitatievergunning kan een ondernemer terecht bij het digitale horecaloket van Horeca Vergunningen:
www.rotterdam.nl/horeca

Het proces van de vergunningverlening is bij Horeca Vergunningen gedigitaliseerd. Ondernemers kunnen dus digitaal een vergunning aanvragen en hoeven hierbij maar één aanvraagprocedure te doorlopen en één aanvraagformulier in te vullen. Bij het horecaloket kunnen ondernemers ook advies vragen over de benodigde vergunningen en de wet- en regelgeving die voor hen van belang is. Indien nodig worden ondernemers via dit loket doorverwezen naar de juiste (gemeentelijke) instantie(s).

Leges

In de legesverordening zijn de leges voor de exploitatievergunning en wijzigingen op de exploitatievergunning vastgelegd.

Geldigheidsduur

De exploitatievergunning voor een seksbedrijf is geldig voor de duur van vijf jaar. Hiervoor is aangesloten bij de geldigheidsduur van de exploitatievergunningen voor openbare inrichtingen.

Rol ketenpartners

De ketenpartners hebben een belangrijke (adviserende) rol bij de beslissing op de aanvraag:

- de politie is verantwoordelijk voor de toets op de moraliteit van de betrokken exploitant/beheerders, oftewel levensgedrag. Daarnaast adviseert zij op eventuele aantasting van de openbare orde. In aanvulling op de toets door de politie wordt door de Justitiële Informatiedienst bekeken of nog nadere antecedenten van exploitanten en beheerders bekend zijn
- In aanvulling op de toets door de politie wordt door de Justitiële Informatiedienst bekeken of nog nadere antecedenten van exploitanten en beheerders bekend zijn Stadsontwikkeling geeft advies op de aanvraag exploitatievergunning over bestemmingen, bouwkundige veiligheid en inrichtingseisen
- het team Technische Hygiëne van de GGD toetst op hygiëne voorschriften
- het team Soa en Seksualiteit toetst op Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu richtlijnen voor gezondheid van klanten en prostituees
- de brandweer toetst op brandveiligheid van de seksbedrijven
- DCMR beoordeelt de geluidsproductie als onderdeel van de aanvraag van de exploitatievergunning

Een aanvraag is compleet als de aanvrager alle vereiste gegevens en documenten overlegt die voor een beslissing over de aanvraag relevant zijn. Indien de aanvrager niet alle vereiste gegevens kan overleggen, wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

Digitale aanvraag 'wijziging beheerder'

In een inrichting dient te allen tijden een exploitant of beheerder aanwezig te zijn om dagelijkse leiding aan het personeel en bezoekers te geven. Een ondernemer heeft te maken met personeelwisselingen. Dat maakt het lastig om een actueel overzicht van beheerders op de vergunning te hebben. Rotterdam heeft het daarom mogelijk gemaakt om nieuwe beheerders digitaal te melden, zodat zij meteen in de inrichting aan het werk kunnen en niet hoeven te wachten totdat een aanvraag helemaal is behandeld (zie de Horecanota). De toets op moraliteit vindt nog wel plaats, maar dan achteraf.

De ondernemer kan de digitale aanvraag 'wijziging beheerder' via de website www.rotterdam.nl/horeca indienen en de verschuldigde leges betalen. De ondernemer ontvangt direct een bevestiging van de aanvraag en kan hiermee de beheerder meteen laten werken in zijn inrichting. De ondernemer krijgt binnen de gestelde termijn van acht weken schriftelijk bevestiging van de 'wijziging beheerder'. Dit geldt zowel voor de verlening als de weigering van beheerders. Het structureel trachten bij te schrijven van beheerders die de moraliteitstoets niet doorstaan, kan gevolgen hebben voor de exploitatievergunning (zie de Horecanota).

3. Aanpak van misstanden en verantwoordelijkheid exploitant

Zoals in hoofdstuk 1 blijkt is de prostitutiebranche een kwetsbare branche. De branche is gevoelig gebleken voor misstanden, zoals mensenhandel, overtredingen en slechte arbeidsomstandigheden voor sekswerkers. Daarnaast wordt prostitutie illegaal – zonder vereiste vergunning – aangeboden.

Onder mensenhandel wordt verstaan het werven, vervoeren, opnemen of huisvesten van een persoon, met gebruik van dwang en met het doel die persoon uit te buiten. Wanneer het gaat om het prostitueren van een minderjarige is per definitie sprake van mensenhandel. De Nationaal rapporteur mensenhandel rapporteert dat verreweg de meeste, bij de overheid bekende, slachtoffers van mensenhandel in de prostitutiebranche worden aangetroffen. Uit onderzoek is gebleken dat exploitanten soms al dan niet bewust mensenhandel faciliteerden. De open grenzen binnen de EU, de opkomst van internet, het hoge verloop onder sekswerkers en de mobiele mensenhandelnetwerken maken het echter extra lastig om harde cijfers over de aard en omvang van de illegale prostitutie en mensenhandelproblematiek te geven.

Illegale prostitutie is ontoelaatbaar omdat het zich aan elke vorm van toezicht onttrekt, waardoor het risico op misstanden groter is. Bekend is dat in Rotterdam relatief veel arbeidsmigranten uit Roemenië en Bulgarije in de illegale prostitutie werkzaam zijn. Het komt ook voor dat arbeidsmigranten slachtoffer zijn of worden van mensenhandel. Het blijkt dat arbeidsmigranten kwetsbaarder zijn voor economische en seksuele uitbuiting.

Barrières

Om dergelijke misstanden in de seksbranche te voorkomen, werpt Rotterdam verschillende barrières op. Een belangrijke barrière is het vergunningenbeleid voor seksbedrijven. Daarnaast wordt de exploitant meer verantwoordelijk gemaakt om misstanden in de vergunde branche te voorkomen en, wanneer deze zich voordoen, deze bij de politie te melden. Die verantwoordelijkheid komt mede tot uiting door de exploitant een bedrijfsplan op laten stellen en te verplichten een deugdelijke administratie te voeren. Ook gaat de politie exploitanten in bepaalde gevallen voorzien van werkadviezen voor prostituees. Naast het opwerpen van barrières om mensenhandel te voorkomen, wordt mensenhandel integraal aangepakt.

3.1 Verantwoordelijkheid exploitant

Bedrijfsplan

Een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleid is dat een ondernemer van een prostitutie- of escortbedrijf wordt verplicht een bedrijfsplan op te stellen. In het bedrijfsplan dient een exploitant te omschrijven welke maatregelen worden getroffen op het gebied van:

- hygiëne
- bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het zelfbeschikkingsrecht van de prostituees
- bescherming van de gezondheid van de klanten
- voorkoming van strafbare feiten

De uitwerking van de maatregelen zal afhangen van het soort bedrijf (activiteit 1 of 2) en de omvang van het bedrijf. Voor een belangrijk deel sluit het bedrijfsplan aan bij de nadere regels seksin-

richtingen 2008. De gewijzigde APV vereist dat exploitanten in een bedrijfsplan uitwerken hoe zij de maatregelen concreet gaan vormgeven in hun bedrijfsvoering. In bijlage 1 is een voorbeeld opbouw bedrijfsplan opgenomen om exploitanten te helpen bij het vormgeven van het plan.

Het bedrijfsplan wordt bij de een vergunningaanvraag door de gemeente en de politie getoetst. Wanneer het bedrijfsplan niet aan de vereisten voldoet, wordt de vergunning geweigerd. Indien een exploitant zich niet houdt aan de in het bedrijfsplan opgenomen maatregelen, kan dit gevolgen hebben voor de vergunning (zie hoofdstuk 6).

Adverteren

Exploitanten zijn verplicht om in advertenties voor het seksbedrijf, de naam van het bedrijf, het vergunningkenmerk en het telefoonnummer, zoals dat is opgenomen in de vergunning te vermelden. De toezichthouder kan aan de hand van deze gegevens achterhalen in welke gemeente de vergunning is afgegeven en contact opnemen met het desbetreffende bedrijf of gemeente indien nodig. Voor prostitutiebedrijven geldt aanvullend dat het verboden is om onveilige seks aan te bieden of te garanderen dat prostituees vrij zijn van seksueel overdraagbare aandoeningen.

Bedrijfsadministratie

Bij het bestuurlijk toezicht ligt de prioriteit bij het signaleren van misstanden. In de seksbranche zijn veel wisselingen van de bij een bedrijf werkzame sekswerkers en er zijn verplichtingen ten aanzien van wie er mag werken als prostituee. Daarom is de exploitant van een prostitutiebedrijf verplicht om zorg te dragen voor een deugdelijke bedrijfsadministratie. Deze bedrijfsadministratie dient actuele gegevens te bevatten over de prostituees die voor het prostitutiebedrijf werkzaam zijn, de verhuuradministratie en de werkroosters van de beheerders. Hierdoor kan de toezichthouder ook beoordelen of er geen onredelijk aantal uren wordt gewerkt door prostituees en of er voldoende rekening wordt gehouden met de aanwezigheidsplicht van een exploitant of beheerder.

De bedrijfsadministratie moet te allen tijde beschikbaar zijn voor de toezichthouder. De vereiste van het voeren een deugdelijke bedrijfsadministratie volgt uit artikel 3:16 lid 2 van de APV 2012. De handhaving van de overtreding van dit artikel staat in hoofdstuk 6 omschreven.

Bijeenkomst exploitanten

Exploitanten en beheerders hebben veel contact met sekswerkers en klanten. Daarom krijgen ze meer verantwoordelijkheid dan in het verleden om misstanden in hun bedrijf te voorkomen en signalen van mogelijke misstanden te melden. Om hen hierop voor te bereiden worden verplichte bijeenkomsten georganiseerd. Het doel van deze bijeenkomsten is tweeledig. Ten eerste om de exploitanten (meer) bewust te maken ten aanzien van mogelijke misstanden en mensenhandel. Als er signalen zijn dat een sekswerker wordt gedwongen of uitgebuit, dan is het van belang dat exploitanten het signaal doorgeven aan de juiste instanties en weten hoe zij deze kunnen bereiden. Daarom moeten exploitanten de signalen beter leren herkennen en weten waar ze deze kunnen melden. Het tweede doel van de bijeenkomst is dat exploitanten meer aandacht besteden aan de positie van de sekswerkers. De versterking van de positie en arbeidsomstandigheden van de sekswerker spelen een belangrijke rol in de zelfredzaamheid van sekswerkers. Tijdens de bijeenkomst komen dan ook de veiligheid, gezondheid en de rechten en plichten van de sekswerkers en hun klanten aan de orde. De bijeenkomsten worden in overleg met de branche voorbereid.

Werkadvies

Onderdeel van de aanpak is dat een werkadvies ten behoeve van exploitanten van prostitutiebedrijven wordt ingevoerd. Het is namelijk onwenselijk dat een seksbedrijf prostituees voor zich laat werken die vermoedelijk slachtoffer zijn (geweest) van mensenhandel of uitbuiting. De politie kan in deze gevallen een werkadvies afgeven waarin de exploitant wordt geadviseerd een bepaalde prostituee niet in of voor het bedrijf te laten werken. Het werkadvies dat voor een bepaalde persoon wordt opgesteld, wordt alleen verstrekt aan de exploitant bij of voor wie de prostituee werkt of van plan is te gaan werken. Indien de exploitant geen gehoor geeft aan het werkadvies of wanneer de exploitant zelf betrokken is bij misstanden, overtreedt de exploitant zijn/haar zorgplicht en wordt hier op gehandhaafd.

Het werkadvies wordt door de politie opgesteld op basis van onderbouwde aanwijzingen en signalen van de politie, die het aannemelijk maken dat de betreffende prostituee slachtoffer is van mensenhandel. De politie kan hiervoor een gesprek met de prostituee voeren. Hierbij wordt verder gekeken dan alleen de verklaringen van de prostituee. Het kan voorkomen dat prostituees

die slachtoffer zijn van mensenhandel of uitbuiting dit veelal niet zelf erkennen en/of hiervan geen aangifte doen. Om te voorkomen dat de prostituee na het afgeven van het werkadvies in de onverkende branche terecht komt, wordt voor de prostituee een sluitend zorgtraject vormgegeven.

3.2 Aanpak mensenhandel

Mensenhandel is primair een strafbaar feit en de opsporing en vervolging hiervan hebben hoge prioriteit bij politie en het Openbaar Ministerie. Daarnaast is aanpak van mensenhandel een onderdeel van het Rotterdamse veiligheidsprogramma #Veilig010. De gemeente Rotterdam voert de aanpak uit met partijen op lokaal, regionaal (RIEC) en landelijk niveau (Taskforce Mensenhandel). De samenwerkingspartners zijn onder meer de zorgpartners (o.a. Stichting Humanitas), het Openbaar Ministerie, de politie en de Rijksbelastingdienst. Met deze partners wordt aan een gezamenlijke informatiepositie gebouwd, prioriteiten gekozen en gestuurd op de uitvoering. De aanpak van mensenhandel bestaat uit drie pijlers:

1. de integrale aanpak van mensenhandel
2. preventie en het investeren op bewustwording
3. de zorg voor slachtoffers van mensenhandel (zie hoofdstuk 4)

Integrale samenwerking

Om de samenwerking lokaal optimaal te laten functioneren is het Platform Mensenhandel ingesteld waar naast de gemeente, zorgpartners, politie, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst bijeenkomen. Deze partijen geven samen met de gemeente op beleidsmatig en tactisch niveau de Rotterdamse aanpak mensenhandel vorm. De samenwerkingspartners zien onder meer toe op het monitoren van trends en ontwikkelingen en het initiëren van onderzoek naar de mensenhandelproblematiek. Zo is recent een onderzoek naar de massagebranche afgerond.

Wanneer er signalen van mensenhandel binnenkomen, worden deze voor nader onderzoek doorgegeven aan de politie en de Inspectie SZW. Daarnaast wordt op casusniveau integraal samengewerkt. Via het RIEC worden mensenhandelaars of de faciliteerders van mensenhandel aangepakt door fiscaal, strafrechtelijk en bestuurlijk op te treden. Zo kan bijvoorbeeld naar aanleiding van onrechtmatig genoten inkomsten door de Belastingdienst een aanslag worden opgelegd of een vergunning van een exploitant, die te relateren is aan mensenhandel, worden ingetrokken.

Op landelijk niveau is de gemeente Rotterdam aangesloten bij de Taskforce Aanpak Mensenhandel. De taskforce is ingesteld door het ministerie van Veiligheid en Justitie en heeft als hoofdtaak het signaleren van knelpunten bij de aanpak van mensenhandel en het aandragen van oplossingen. Een voorbeeld van het verkennen van nieuwe oplossingen is de pilot met een webcrawler die momenteel in Rotterdam wordt uitgevoerd. Een webcrawler is een applicatie die het mogelijk maakt om van diverse internetsites seksadvertenties van het internet te halen, om deze vervolgens te analyseren zodat trends en ontwikkelingen in kaart gebracht kunnen worden. De resultaten kunnen ook door de toezichthouder worden gebruikt.

Preventie en bewustwording

De tweede pijler van de aanpak mensenhandel heeft betrekking op preventie en bewustwording. Rotterdam investeert zowel intern als extern in voorlichting en preventie van mensenhandel. Binnen deze pijler wordt ingezet op risicogroepen voor slachtofferschap. De aanpak van de GGD en PMW met lespakketten voor scholen over loverboys en grensoverschrijdend gedrag staat in hoofdstuk 4 paragraaf 2 omschreven.

Tevens wordt er binnen de pijler preventie en bewustwording ingezet op de Rotterdamse professionals. Door hun functie vervullen zij een belangrijke rol in de aanpak van mensenhandel. Een van de momenten waarop zij deze cruciale rol vervullen, is wanneer de (gemeentelijke) toezichhouders en zorgverleners inspecties en/of controles verrichten in risicobranches zoals de prostitutiebranche, de bouw en de horeca. Daarom is gestart met het investeren op het verhogen van awareness (bewustzijn) over mensenhandel bij professionals. Hierdoor kunnen professionals signalen van mensenhandel herkennen, de informatie op goede wijze vastleggen en bij de juiste instanties de meldingen doorgeven.

De zorg voor slachtoffers van mensenhandel

De derde pijler van de aanpak mensenhandel staat omschreven in hoofdstuk 4 onder het kopje hulpverlening slachtoffers.

4. Hulpverlening en positie van de sekswerker

De arbeidspositie van veel sekswerkers is zwak.⁹ Dit geldt zowel voor de sekswerkers in de legale branche als in het illegale circuit. Door de hoge mobiliteit van de sekswerkers en de anonimiteit van de branche, is het lastig voor (overheids)instanties om in contact te komen en te blijven met sekswerkers. Dit betreft vooral sekswerkers die in de illegale prostitutie of in de escort werkzaam zijn. Contact met sekswerkers is van belang om eventuele misstanden te signaleren, informatie te verstrekken over rechten en plichten van de sekswerker en over de mogelijkheid van uitstapprogramma's.

Rotterdam zet op verschillende manieren in op verbetering van de positie van de sekswerker en effectieve contactmomenten met sekswerkers. In het veldwerk van de GGD en het Prostitutie Maatschappelijk Werk (PMW) speelt versterking van de doelgroep een belangrijke rol, evenals bij alle overige (hulpverlenings)contacten. Meer weerbaarheid leidt tot vergroting van assertiviteit en zelfbewustzijn van de sekswerkers. Het leidt tevens tot betere zelfzorg en tot veiliger gedrag.

Meerdere partijen houden zich bezig met zorg en hulpverlening in de seksbranche. In dit hoofdstuk wordt toegelicht welke partijen zich hiervoor inzetten en hoe zij invulling geven aan deze verschillende contactmomenten met sekswerkers. Deze contactmomenten met sekswerkers zijn ook nuttig voor het signaleren van misstanden. Daarnaast wordt ingegaan op het uitstapproject dat sekswerkers een perspectief biedt om met dit beroep te stoppen. Ook wordt ingegaan op de samenwerking tussen de zorg, hulpverlening en de politie. Onder andere hulpverlening en politie delen signalen van misstanden aan de Zorgtafel Mensenhandel Rotterdam en in het platform Mensenhandel.

Leeftijdshoging van prostituees

Verbetering van de positie van de sekswerker betekent ook dat met ingang van 1 juli 2015 de leeftijd van prostituees wordt verhoogd van 18 naar 21 jaar. Prostituees in de leeftijd van 18 tot 21 jaar zijn minder weerbaar en minder goed in staat een weloverwogen keuze te maken om al dan niet in de seksbranche te werken. De verhoging van de minimumleeftijd wordt ingevoerd om de volgende redenen:

- de kwetsbaarheid van jonge vrouwen en mannen, waardoor zij moeilijker voor zichzelf opkomen in de omgang met klanten en exploitanten
- relatief veel jonge vrouwen en mannen zijn slachtoffer van misstanden
- personen van 21 jaar hebben meer kans op een startkwalificatie (afgeronde opleiding) waardoor zij een alternatief hebben voor het werken als prostituee
- de leeftijd van 21 jaar is een leeftijdsgrens die vaker wordt gehanteerd. In de APV geldt deze grens bijvoorbeeld ook voor exploitanten en leidinggevenden.

De verhoging van de leeftijd naar 21 jaar wordt in de APV vastgelegd en treedt per 1 januari 2016 in werking. In de APV wordt de minimumleeftijd van 21 jaar als verbodsbepaling voor de vergunninghouder opgenomen. Bij de invoering van de leeftijdshoging is het belangrijk om eventuele ongewenste neveneffecten te voorkomen, zoals verplaatsing naar het illegale circuit of een hogere drempel naar hulpverlening en uitstapprogramma's. Daarom komt er een overgangsregeling waarbij het voor al werkende prostituees vanaf 18 jaar is toegestaan om te blijven werken. De exploitant dient aan te kunnen tonen dat iemand al werkzaam was als prostituee voor de regeling van kracht is gegaan. Daarnaast wordt geen strafbepaling voor prostituees in de APV opgenomen en wordt dit goed met de doelgroep gecommuniceerd.

⁹ Negende rapportage van de Nationaal rapporteur mensenhandel 2013.

4.1 Zorg en hulpverlening

4.1.1. Zorg en hulpverlening GGD en PMW

Team Soa & Seksualiteit (GGD Rotterdam-Rijnmond)

De preventieactiviteiten van het team zijn gericht op de (seksuele) gezondheid van de sekswerkers. Het team voert regulier soa-onderzoek uit op de soa-poli van de GGD Rotterdam-Rijnmond en werkt op locatie in de vergunde sector. Het team geeft informatie aan sekswerkers, verwijst indien nodig door en kan misstanden signaleren. Het doel is het bieden van hulp, geven van voorlichting en vooral het verbeteren van de zorg voor de eigen gezondheid. Gezien de beroepsrisico's die de sekswerkers lopen, staat hierbij de preventie van soa en hiv voorop. Daarnaast wordt voorlichting en advies gegeven over anticonceptie en de zorg voor eigen gezondheid in het algemeen. De veldmedewerkers hebben daarbij een signalerende functie om uitbuiting van een sekswerker door derden te herkennen en daarop actie te ondernemen. De medewerkers informeren de Zorgtafel (zie paragraaf 4.1.2) over signalen van mensenhandel en verwijzen door naar hulpverleningsinstellingen. Binnen het veldwerk richt het team zich ook op sectoren waarbij vermoedens zijn van prostitutie, zoals massagesalons.

Technisch-hygiënische zorg (GGD Rotterdam-Rijnmond)

De technisch-hygiënisten van het team Hygiëne & Indicatie (H&I) doen inspecties bij alle vergunde locaties om te beoordelen of de situatie op het gebied van hygiëne en hygiënisch werken verantwoord is. Indien sprake is van structurele gebreken kan dit gevolgen hebben voor de vergunning (zie hoofdstuk 6).

Prostitutie Maatschappelijk Werk (PMW)

PMW biedt begeleiding en intensieve hulpverlening aan (ex)sekswerkers, onder wie slachtoffers van mensenhandel en slachtoffers van jeugdprostitutie. PMW bezoekt de vergunde prostitutielocaties in Rotterdam, legt contact met adverteerders op het internet en bereikt sekswerkers via chatboxen.

Het (hulpverlenings)aanbod van PMW bestaat onder andere uit:

- het beheren van het Meld-, Advies- en Registratiepunt Jeugdprostitutie
- het beantwoorden van vragen van sekswerkers
- het aanbieden van preventieve trajecten aan risicogroepen
- het voeren van de zorgcoördinatie over slachtoffers jeugdprostitutie en mensenhandel
- het aanbieden van een trainings- en voorlichtingsprogramma ter preventie van jeugdprostitutie. Professionals kunnen daarnaast gebruik maken van het train-de-trainerprogramma waarin zij leren om zelf voorlichting te geven aan de eigen doelgroep
- het aanbieden van groepshulpverlening, gericht op bepaalde doelgroepen (bijv. slachtoffers (internationale) mensenhandel en jongeren die slachtoffer zijn van jeugdprostitutie)
- het doen van veldwerk in de vergunde seksbranche

Online hulpverlening

De GGD en PMW bemensen een chat-tool op de site www.soapoli.nl. Sekswerkers kunnen via deze weg vragen stellen aan een sociaal verpleegkundige of maatschappelijk werker. Online hulpverlening past in deze tijd, waarin steeds vaker het internet wordt geraadpleegd voor informatie. Ook de doelgroep sekswerkers bevindt zich steeds meer op het internet, waar zij onder meer adverteren en hun klanten werven. Juist bij deze online doelgroep past een laagdrempelige, anonieme en professionele online hulpverlening. Daarnaast wordt ook een groep bereikt die zichzelf niet als sekswerker ziet, maar wel als zodanig actief is. Bij signalen van misstanden wijzen de medewerkers van GGD en PMW door naar de hulpverlening of informeren zij de Zorgtafel.

De verpleegkundigen van de soa-poli en de medewerkers van PMW worden getraind om kwalitatief goede online hulp te kunnen bieden.

Uitstapproject prostituees

Iedereen die uit de prostitutie wil stappen, moet de kans krijgen te stoppen. In samenwerking met Stichting Urgenties Woningzoekende Rijnmond (SUWR), Centraal Onthaal en Leidraad advocaten en verschillende opvangvoorzieningen, biedt PMW prostituees een kans om uit het vak te stappen. Het uitstapprogramma helpt prostituees bij het vinden van werk, opleiding of dagbesteding buiten de prostitutie. Bij het stoppen met werken in de prostitutie loopt de prostituee vaak tegen praktische problemen aan, zoals het verlies van inkomen, de leefstijl en het sociale netwerk in het

prostitutiecircuits, psychische of verslavingsproblemen, huisvesting, verblijfstatus en gebrek aan werkervaring buiten de prostitutie. Wanneer een prostituee met dergelijke problemen te maken krijgt en geen begeleiding krijgt bij het uitstappen, is de kans op terugkeer in de prostitutie groot. In Rotterdam wordt aan minimaal 130 prostituees per jaar een uitstaptraject aangeboden. Dit aanbod is momenteel voldoende en kan bij toenemende vraag worden uitgebreid.

Van belang is dat aan deze uitstapprogramma's ruim bekendheid wordt gegeven onder de doelgroep. Dit geldt ook voor het Meld-, Advies- en Registratiepunt Jeugdprostitutie. In samenwerking met PMW wordt actief aandacht besteed aan het bekend maken van deze voorzieningen. Een van de manieren waarop dit gebeurt, is het maken van een website waar voor sekswerkers en exploitanten informatie te vinden is over het zorg- en hulpaanbod, inclusief de uitstapprogramma's, het vergunningenbeleid en de aanpak van misstanden.

4.1.2 Hulpverlening slachtoffers jeugdprostitutie en mensenhandel

De Zorgtafel Mensenhandel Rotterdam

In Rotterdam zijn goede ervaringen met de Zorgtafel rond (vermeende) slachtoffers van jeugdprostitutie. PMW, stichting MEE, Horizon, de GGD, Jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond, Raad voor de Kinderbescherming en politie nemen deel aan de Zorgtafel. Aan de Zorgtafel worden individuele zorgcasussen besproken. Hierdoor kan snel en effectief hulpverlening worden georganiseerd.

Het Platform Mensenhandel Rotterdam

Het Platform Mensenhandel staat omschreven in hoofdstuk 3, paragraaf 2.

Opvang van slachtoffers jeugdprostitutie en mensenhandel

Rotterdam heeft een aantal opvangmogelijkheden voor slachtoffers van jeugdprostitutie en mensenhandel, zoals De Lucia, De Xarah en Roffa. De slachtoffers krijgen een veilige opvang met begeleiding en behandeling. Ook is een noodbed mensenhandel beschikbaar voor slachtoffers van mensenhandel, die door de politie uit een uitbuitingssituatie zijn gehaald en voor wie niet direct passende opvang beschikbaar is.

4.2 Voorlichting op scholen over seksueel gedrag en loverboyproblematiek

Hulpverlening, zoals die in Rotterdam wordt gegeven aan slachtoffers van mensenhandel en aan (minderjarige) prostituees, is van groot belang. Maar het is nog belangrijker om eerder, daar waar slachtofferschap ontstaat, jongeren te leren hoe hun gedrag kan leiden tot loverboyproblematiek.

Op een aantal scholen wordt voorlichting gegeven over loverboyproblematiek en is aandacht voor grensoverschrijdend seksueel gedrag. Hiervoor zijn diverse programma's beschikbaar, die zijn gericht op relaties en seksualiteit, zoals Girls Talk van PMW. Ook zijn voor alle scholen train-de-trainerprogramma's beschikbaar over seksualiteit. De inzet is om op alle scholen in het speciaal onderwijs en in het VMBO/praktijkonderwijs een samenhangend lesaanbod over seksualiteit aan te bieden.

Iedereen kan signalen van loverboyproblematiek opvangen. Ook in de klas kunnen signalen van de problematiek worden gezien door de docent. PMW traint gericht professionals, zoals docenten, op signalering van jeugdprostitutie en loverboyactiviteiten. Op de overleggen van Veilig op School komt het onderwerp ook aan bod. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de ontwikkeling van awareness-programma's mensenhandel.

4.3 Versterking positie sekswerkers

Bij de opheffing van het bordeelverbod in 2000 is, onder meer via vergunningverlening, ingezet op de verbetering van de arbeidsomstandigheden voor sekswerkers. Uit internationaal vergelijkend

onderzoek¹⁰ blijkt dat naleving van de arbeidsvoorwaarden in 2015 nog in hoge mate te wensen overlaat. Versterking van de positie en zelforganisatie van sekswerkers worden genoemd als belangrijke factoren in het bereiken van een betere (arbeids)positie van sekswerkers.

Vertrouwenspersoon sekswerkers

In Rotterdam wordt een vertrouwenspersoon voor sekswerkers aangesteld. De vertrouwenspersoon is een aanvulling op de al bestaande contactmomenten met sekswerkers in het kader van zorg en hulpverlening en draagt bij aan de versterking van de positie van de werkers. De vertrouwenspersoon is een laagdrempelig en anoniem aanspreekpunt voor alle sekswerkers in Rotterdam. De vertrouwenspersoon kan misstanden in de seksbranche signaleren, werkt in het veld en kent de seksbranche goed. De vertrouwenspersoon is zichtbaar en toegankelijk.

Door2Door voor sekswerkers

Voor sekswerkers opent Humanitas 1 juni 2015 het informatiepunt Door2Door. In het informatiepunt worden spreekuren gehouden voor mannen en vrouwen die in de prostitutie werken. Hierbij zijn verschillende experts aanwezig om vragen over bijvoorbeeld belastingen, boekhouden en een ander baanperspectief te beantwoorden. In Door2Door komt tevens een ruimte waar soa-testen kunnen worden afgenomen. Ook worden er workshops georganiseerd die bijdragen aan de positieverbetering van sekswerkers. Onderwerpen die hierbij aan bod kunnen komen zijn taalles, rechten en plichten en zelfverdediging. Een medewerker van PMW, aangevuld met getrainde vrijwilligers die zelf in de prostitutie werken of hebben gewerkt, zal op de locatie aanwezig zijn. Door ex-sekswerkers in te zetten, wordt Door2Door ook een stageplaats voor uitstappende sekswerkers. Dit heeft tevens een drempelverlagend effect op de bezoekers.

Privacy prostituee gewaarborgd bij inschrijving handelsregister

Sinds 2014 is landelijk de mogelijkheid gecreëerd voor prostituees om zich met meer privacywaarborgen in te schrijven in het handelsregister Kamer van Koophandel. De inschrijving van prostituees is als volgt gewijzigd:

1. Indien gewenst kunnen prostituees zich inschrijven onder de ruimer en algemenere verwoorde categorie: 'persoonlijke dienstverlening'
2. Indien gewenst kunnen prostituees onder voorwaarden hun privé-adres laten afschermen in het handelsregister¹¹

Belangenorganisatie sekswerkers

Een belangrijke aanbeveling van het internationaal vergelijkend onderzoek Complexiteit en uitdagingen van prostitutiebeleid is het ondersteunen van sekswerkers in hun pogingen tot zelforganisatie. Een zichtbaar en krachtig sekswerkerscollectief kan de belangen van sekswerkers vertegenwoordigen en optreden tegen misstanden. Ook sterkt een zelforganisatie sekswerkers in het voor zichzelf opkomen. Rotterdam kent geen zelforganisatie van sekswerkers. Onderzocht wordt of er behoefte is aan een eigen belangenorganisatie voor sekswerkers. Hierbij kan de onlangs opgerichte landelijke belangenorganisatie PROUD ondersteuning bieden.

Adviesgroep sekswerkers

Ook heeft Rotterdam de wens om een adviesgroep voor sekswerkers in het leven te roepen, die gevraagd en ongevraagd advies kan geven over het prostitutiebeleid in Rotterdam. Hiervoor wordt nog naar een goede vorm gezocht.

Informatiebijeenkomsten sekswerkers escort en thuiswerkers

Sekswerkers die via escortbureaus werken en de thuiswerkers zijn moeilijk te benaderen met informatie over gezondheid, preventieactiviteiten en uitstapprogramma's. De GGD organiseert voor deze doelgroep minimaal één keer per jaar een informatiebijeenkomst. Op deze informatiebijeenkomst kan toelichting gegeven worden over het geldende beleid, hulpverleningstrajecten en gezondheidsinformatie. Daarnaast worden sekswerkers uitgenodigd wensen kenbaar te maken en geconstateerde misstanden te melden.

¹⁰ H. Wagenaar, S. Altink, H. Amesberger, *Final Report of the International Comparative Study of Prostitution Policy: Austria and the Netherlands*, Platform31, The Hague, July 2013

¹¹ De voorwaarden zijn: 1. Geen inschrijving bij de KvK met een ander bedrijf (of een vereniging van eigenaars) waar het woonadres zichtbaar is. 2. Het telefoonnummer van de inschrijver is niet openbaar. Dit kan via de telefoonprovider geregeld worden. 3. De inschrijver heeft reeds een geheim adres. Dit kan via de dienst Burgerzaken van de desbetreffende gemeente geregeld worden.

5. Toezicht seksbranche

In dit hoofdstuk staat de wijze beschreven waarop het toezicht op de seksbedrijven is georganiseerd. Meerdere instanties houden toezicht op verschillende soorten regelgeving die geldt voor seksbedrijven.

Bestuurlijk toezichthouder

Op dit moment is de politie aangewezen als de bestuurlijk toezichthouder op de seksbranche. De politie geeft bij het bestuurlijk toezicht prioriteit aan het signaleren van misstanden, zoals mensenhandel, minderjarigheid en illegaliteit en het tegengaan van illegale prostitutie. Daarnaast houdt de politie toezicht op de legale branche voor wat betreft de naleving van de APV en vergunningvoorschriften.

Door de vorming van de Nationale Politie kan in de toekomst de gemeente mogelijk tevens een rol gaan vervullen in het houden van bestuurlijk toezicht. Vanwege de gevoeligheid van de seksbranche voor misstanden en het afbreukrisico, geeft de gemeente er de voorkeur aan dat de politie het toezicht uitvoert op de seksbranche. Hier wordt de komende tijd ook op ingezet.

De volgende toezichthoudende taken worden door de politie uitgevoerd:

- signaleren van misstanden, zoals mensenhandel, minderjarigheid en illegaliteit
- toezicht op de naleving van de APV en vergunningvoorschriften voor seksbedrijven
- openbare orde en veiligheid in en in de directe omgeving van seksbedrijven
- het aanleveren van bestuurlijke rapportages bij overtredingen van de APV en vergunningvoorschriften
- het voeren van gesprekken met exploitanten van seksbedrijven bij de vergunningaanvraag
- advisering op exploitatievergunningen en moraliteitstoets bij exploitanten en beheerders
- kennis- en informatieoverdracht tijdens handhavingsoverleg

Frequentie controles

De politie controleert de vergunde prostitutiebedrijven ten minste zes keer per jaar. Tijdens deze controles wordt toezicht gehouden op de naleving van de APV, naleving van de vergunningvoorschriften en richt de politie zich op het signaleren van misstanden. Zodra blijkt dat in de vergunningperiode van vijf jaar geen overtredingen of misstanden, die te relateren zijn aan de inrichting/bedrijfsvoering, hebben plaatsgevonden en opnieuw een vergunning wordt aangevraagd, kan de toezichtsfrequentie op de naleving van de vergunningvoorschriften afnemen. Dit gebeurt in nauw overleg met directie Veiligheid. Omdat in de seksbranche veel wisselingen zijn van de bij een bedrijf werkzame sekswerkers, blijven regelmatige controles in het kader van de signalering van belang. De prioriteit ligt namelijk bij het signaleren van misstanden.

Jaarlijks houdt de politie zes escortcontroles waarbij zowel vergunde als illegale escortbedrijven worden gecontroleerd via de advertenties die zij plaatsen op het internet.

Illegale prostitutie

De politie houdt in het kader van naleving van de vergunningplicht ook toezicht op illegale prostitutie. Naast de zes escortcontroles die jaarlijks worden gehouden, controleert de politie wekelijks in het illegale circuit op grond van internetadvertenties, tips en meldingen. De politie richt zich bij deze controles op de signalering van misstanden, naleving van de vergunningplicht en de Vreemdelingenwet. Indien geen sprake is van misstanden maar alleen van overtreding van de vergun-

ningplicht, wordt een bestuurlijk traject gestart. Zodra sprake is van strafbare feiten gaat de politie onder leiding en verantwoordelijkheid van de Officier van Justitie over tot opsporing.

Illegale prostitutie wordt ook aangetroffen in openbare inrichtingen. Zodra bepaalde sectoren, zoals massagesalons, in beeld komen, wordt bekeken of en op welke wijze toezicht moet worden ingezet. De verschillende partners, waaronder de toezichthouders, nemen deel aan verschillende overleggen om signalen en ontwikkelingen te bespreken.

Team Hygiëne & Indicatie

Team Hygiëne & Indicatie van de afdeling Leefstijl, Leefomgeving & Indicatie (van de directie PGW&Z) houdt toezicht op de seksbedrijven in de vergunde sector en op de openbare inrichtingen met seksgerelateerde activiteiten. Het team controleert of wordt voldaan aan de landelijke Hygiënerichtlijnen voor Seksbedrijven van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (LCHV). De actuele richtlijnen zijn te raadplegen op de website van het LCHV.

Technisch-hygiënist van het Team Hygiëne & Indicatie van de GGD controleren de seksbedrijven eens per jaar en naar aanleiding van klachten of signalen op hygiëne. Tevens worden hercontroles gedaan indien bij de eerste controle de hygiëne niet in orde blijkt te zijn. Bij overtredingen kan de burgemeester handhaven op grond van artikel 47 Wet Publieke Gezondheid (Wpg).

Stadsontwikkeling/Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond/DCMR

Stadsontwikkeling controleert seksbedrijven op de in de APV genoemde inrichtingseisen bij vergunningaanvragen. Dit doen zij veelal samen met het Team Hygiëne. Daarnaast hebben Stadsontwikkeling, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en de DCMR een toezichthoudende en handhavende rol voor voorschriften van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Woningwet en het Bouwbesluit (milieu, brandveiligheid, constructieve veiligheid, voldoen aan bestemmingsplan). Deze rol wordt onder andere ingevuld door de seksbedrijven één keer in de vijf jaar te controleren, zoals vermeld in het Meerjarenprogramma fysieke veiligheid 2012-2016.

6. Handhavingsbeleid

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze de wet- en regelgeving wordt gehandhaafd die specifiek van toepassing is op seksbedrijven in Rotterdam. Met de handhaving wordt nagestreefd dat de uitgangspunten van het beleid worden gewaarborgd:

1. tegengaan van misstanden en mensenhandel in de seksbranche
2. een beheersbare vergunde sector
3. verbetering van de positie en arbeidsomstandigheden van de sekswerker
4. het beschermen van het woon- en leefklimaat in de omgeving van seksbedrijven

Bestuurlijke handhaving

De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente. Hij beschikt over de bestuurlijke middelen om de openbare orde en veiligheid te beschermen en de bevoegdheid om vergunningen te verlenen aan seksbedrijven.

Door het bestuurlijk toezicht op de seksbranche kan de burgemeester handhaven bij de constatering van overtredingen van de vergunningvoorschriften of bij andere misstanden. In het handhavingsarrangement seksbranche (zie paragraaf 6.1) staat beschreven op welke overtreding welke bestuurlijke maatregel volgt. Daarnaast kunnen controles door de bestuurlijk toezichthouder leiden tot signalen voor de opsporing.

Strafrechtelijke aanpak

Bij de bestuurlijke controle van de prostitutiebranche is het noodzaak de focus ook te leggen op ernstige misstanden, zoals de aanwezigheid van minderjarige prostituees dan wel signalen van mensenhandel. Strafrechtelijke opsporing en vervolging van deze misdrijven hebben en houden hoge prioriteit bij politie en het Openbaar Ministerie.

Bij (vermoedens van) ernstige misdrijven, zoals de misdrijven genoemd in artikel 273f en 248b van het Wetboek van Strafrecht (mensenhandel/gedwongen prostitutie en ontucht met een minderjarige prostituee) zal het Openbaar Ministerie altijd een opsporingsonderzoek starten en waar mogelijk tot vervolging overgaan.

De gemeente Rotterdam wordt door het OM of de politie geïnformeerd wanneer een seksbedrijf in verband kan worden gebracht met dergelijke misdrijven. Exploitanten van seksbedrijven zijn verantwoordelijk om dergelijke misstanden in hun seksbedrijf te voorkomen. In deze gevallen wordt parallel aan het strafrechtelijk onderzoek, indien het bedrijf in verband kan worden gebracht met de genoemde misdrijven, bestuursrechtelijk opgetreden.

Straat- en raamprostitutie zijn in Rotterdam verboden volgens artikel 3:17 in de APV. Tegen deze overtredingen wordt eveneens strafrechtelijk opgetreden.

6.1 Handhavingsarrangement seksbranche

Dit handhavingarrangement geldt voor zowel de vergunde seksbedrijven als illegale prostitutie. Voor de openbare inrichtingen met seksgerelateerde activiteiten (zoals darkrooms), die een vergunning hebben op grond van de APV, is het handhavingsarrangement behorende bij de op

dat moment geldende Horecanota van toepassing.¹² Voor de verschillende soorten activiteiten die seksbedrijven kunnen uitoefenen (zie hoofdstuk 2) zijn specifieke wet- en regelgeving van toepassing.

Om duidelijk te maken welke regels voor welke activiteit gelden zijn vier handhavingskaders opgesteld. Handhavingskader A is van toepassing op alle seksbedrijven (activiteit 1 t/m 4). Handhavingskader B is aanvullend van toepassing op de seksbedrijven met een seksinrichting¹³. Handhavingskader C is aanvullend van toepassing op de prostitutiebedrijven (activiteit 1 en 2). Daarnaast is nog een apart handhavingskader D opgesteld voor de aanpak van illegale prostitutie.

Overzicht handhavingskaders en activiteiten

De handhavingskaders	Activiteit
A. Algemeen handhavingskader	Geldig voor activiteit 1 t/m 4 (geldig voor alle seksbedrijven)
B. Handhavingskader locatiegebonden seksbedrijven	Geldig voor activiteit 1, 3 en 4 (prostitutiebedrijven, seksuele handeling voor een ander en erotisch-pornografische vertoning)
C. Handhavingskader prostitutiebedrijven	Geldig voor activiteit 1 en 2 (prostitutie en escortbedrijven)
D. Handhavingskader illegale prostitutie	Het aanbieden van prostitutie zonder benodigde vergunning

Imperatieve intrekkingsoorzaken

In de APV staan de gronden vermeld die direct tot intrekking van de vergunning leiden. Deze gronden hoeven daarom niet in het handhavingsarrangement te worden opgenomen, aangezien er geen beleidsmatige afweging plaatsvindt. De gronden staan vermeld bij artikel 3:9 lid 1 APV en onder 3:7 lid 1 onder a t/m h.

Verjaring

Voor het bestuurlijke traject binnen het handhavingsarrangement geldt dat een volgende stap wordt gezet in het stappenplan, wanneer binnen een jaar na een vorig incident of constatering opnieuw een incident of overtreding plaats vindt. Een incident of overtreding blijft wel vijf jaar meetellen. Vindt een incident of overtreding plaats binnen vijf jaar na het vorige incident of overtreding, maar is de vorige keer langer dan een jaar geleden, dan wordt de handhavingsstap die voor dat bedrijf en die ondernemer geldt, herhaald.

Afwijkingsbevoegdheid

De burgemeester heeft bij zijn besluitvorming over te treffen bestuurlijke maatregelen een inherente afwijkingsbevoegdheid. De stappen in het handhavingskader gelden daarbij als uitgangspunt. Als de feiten en omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan de burgemeester afwijken van deze uitgangspunten. Zo kan hij besluiten om een stap over te slaan en niet eerst te waarschuwen, maar meteen tot een maatregel over te gaan. De burgemeester kan ook besluiten af te zien van het treffen van een maatregel, of te volstaan met een waarschuwing. De burgemeester zal een afwijking van het handhavingskader expliciet in zijn besluit motiveren.

Drank- en Horecawet

Een aantal seksbedrijven heeft ook een Drank- en Horecawetvergunning. Overtredingen van de Drank- en Horecawet worden gehandhaafd conform het op dat moment geldende handhavingsmodel Drank- en Horecawet (te raadplegen op www.rotterdam.nl/horeca).

¹² Op moment van vaststelling geldt de Horecanota 2012-2016. Naar verwachting wordt de nieuwe Horecanota in 2017 vastgesteld

¹³ Het gaat dus om de seksbedrijven met een seksinrichting. Er is sprake van een seksinrichting als er een voor publiek toegankelijke besloten ruimte is. Dit kan enkel voorkomen bij activiteit 1, 3 of 4

Horecanota

Voor overtredingen en incidenten die niet vermeld staan in het handhavingsarrangement voor seksbedrijven, wordt naar analogie aangesloten bij de handhavingstappen zoals opgenomen in het handhavingsarrangement behorende bij de op dat moment geldende Horecanota¹⁴ (te raadplegen op www.rotterdam.nl/horeca). Het kan bijvoorbeeld gaan om de overtredingen (niet limitatief) van schijnbeheer, geweldsincidenten of geen vertrouwen in de ondernemer.

Wet Bibob

Prostitutiebedrijven zijn een kwetsbare branche gezien de relatie met strafbare feiten zoals uitbuiting en mensenhandel. Bij een nieuwe vestiging of bij een overname of wijziging wordt de betreffende vergunningaanvraag daarom getoetst aan de Wet Bibob.

A. Algemeen handhavingskader

Hieronder staan de handhavingsstappen die voor alle seksbedrijven (activiteit 1 t/m 4) gelden.

Handhavingskader A voor alle seksbedrijven

Overtreding	Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
Binnen het seksbedrijf hebben zich feiten voorgedaan die de vrees wettigen, dat het van kracht blijven van de vergunning gevaar oplevert voor de openbare orde of veiligheid Artikel 3.9 lid 2 onder i	1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering: Schorsen vergunning 3 maanden 2e constatering: Intrekken vergunning
In het seksbedrijf personen te werk zijn gesteld die nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt of slachtoffer zijn van mensenhandel Artikel 3:7 lid 5 onder h	1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering: Intrekken vergunning
Personen voor of bij het seksbedrijf tewerkgesteld zijn of zullen, die verblijven of werken in strijd met het bepaalde bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 of de Wet arbeid vreemdelingen Artikel 3:7 lid 5 onder h	1e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering Schorsen vergunning 3 maanden 2e constatering Intrekken vergunning
De exploitant een verandering niet heeft gemeld, waardoor zijn seksbedrijf niet langer in overeenstemming is met in de vergunning opgenomen gegevens Artikel 3:10	1e constatering: Waarschuwing. Exploitant dient evt. onvergunde activiteit onmiddellijk te staken en wijziging binnen 5 werkdagen te melden aan de burgemeester. 2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering: -- (zie toezichthouder) 2e constatering Intrekken vergunning
Geen of onjuiste vermelding van telefoonnummer, kenmerk vergunning of bedrijfsnaam in de advertentie van een seksbedrijf 3.13 aanhef en onder a en b	1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering: Schorsen vergunning 1 maand 2e constatering Schorsen vergunning 3 maanden 3e constatering Intrekken vergunning

¹⁴ Op moment van vaststelling geldt de Horecanota 2012-2016. Naar verwachting wordt de nieuwe Horecanota in 2017 vastgesteld.

B. Handhavingskader seksinrichtingen

Dit handhavingskader geldt aanvullend op handhavingskader A voor de seksbedrijven met een seksinrichting. Het gaat om bedrijven die een voor publiek toegankelijke besloten ruimte hebben om:

- bedrijfsmatig gelegenheid te geven tot prostitutie (activiteit 1)
- bedrijfsmatig gelegenheid te geven tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander (activiteit 3, bijvoorbeeld een peepshow)
- bedrijfsmatig vertoningen van erotisch-pornografische aard tegen betaling aan te bieden (activiteit 4, bijvoorbeeld een seksbioscoop)

Exploiteren niet conform inrichtings- en gebruikseisen

Voor seksbedrijven gelden nadere regels met betrekking tot de constructieveiligheid, brandveiligheid, werkruimten en verblijfruimten in het seksbedrijf. De nadere regels staan vermeld in de 'nadere regels seksinrichtingen en escortbedrijven 2008' en 'nadere regels seksbedrijven 2015'. Welke nadere regels van toepassing zijn, is afhankelijk van het moment waarop de vergunning is verleend.

Handhavingskader B voor seksbedrijven die geen prostitutie aanbieden

Overtreding	Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
Exploitatie niet conform inrichtings- en gebruikseisen	1e constatering: Bestuurlijke waarschuwing 2e constatering (binnen jaar na vorige constatering): Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 3e constatering (binnen jaar na vorige constatering): bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering: ----- (Zie kolom toezichthouder) 2e constatering: Schorsen exploitatievergunning 3 maanden 3e constatering: Intrekken exploitatievergunning

Ernstig gevaar voor de verspreiding van infectieziekten

Artikel 47 van de Wet publieke gezondheid (Wpg) geeft de burgemeester de bevoegdheid om maatregelen te nemen om het gevaar van verspreiding van infectieziekten te voorkomen. De burgemeester treft deze maatregelen op advies van de directeur GGD Rotterdam-Rijnmond. Indien sprake is van een ernstig gevaar voor verspreiding van infectieziekten vanuit een seksbedrijf, kan onder meer besloten worden de inrichting te sluiten of te ontsmetten. Ook kunnen voorschriften van technisch-hygiënische aard worden opgelegd.

C. Handhavingskader prostitutiebedrijven

Dit handhavingskader geldt aanvullend voor de prostitutiebedrijven en escortbedrijven. Het gaat om bedrijven die:

- bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie (activiteit 1, tevens handhavingskader A en B van toepassing)
- bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie in de vorm van bemiddeling tussen klant en sekswerker (activiteit 2, tevens handhavingskader A van toepassing)

Handhavingkader C voor prostitutiebedrijven

Overtreding	Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
<p>Wanneer signalen van mensenhandel of andere vormen van dwang of uitbuiting niet direct aan de politie zijn gemeld Artikel 3:16 lid onder e</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: Intrekken vergunning</p>
<p>Het is een exploitant verboden een prostitutee die nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt voor of bij het bedrijf te laten werken Artikel 3:14 eerste lid</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: 3 maanden schorsen vergunning</p> <p>2e constatering: Intrekken vergunning</p>
<p>Afwezigheid of onvoldoende toezicht exploitant of beheerder Artikel 3:16 eerste lid</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke waarschuwing</p> <p>2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>4e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering -- zie kolom toezichthouder</p> <p>2e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>3e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>4e constatering Intrekken vergunning</p>
<p>Een prostitutiebedrijf niet over een bedrijfsplan beschikt Artikel 3:15</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: Intrekken vergunning</p>
<p>Er gehandeld is in strijd met de in het bedrijfsplan beschreven maatregelen Artikel 3.9 lid 2 onder f</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>2e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>3e constatering Intrekken vergunning</p>
<p>Er geen deugdelijke bedrijfsadministratie is gevoerd, de administratie niet is bewaard volgens de wettelijke termijnen of niet beschikbaar is voor de toezichthouder Artikel 3:16, lid 2 onder b en c</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>2e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>3e constatering Intrekken vergunning</p>
<p>Prostituees redelijkerwijs niet hun eigen werktijden kunnen bepalen Artikel 3:16 lid 2 onder a</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>2e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>3e constatering Intrekken vergunning</p>

<p>Medewerkers van instellingen die met goedkeuring van het college voornemens zijn voorlichtings- en preventieactiviteiten uit te voeren of voorlichtingsmateriaal te verspreiden, niet worden toegelaten Artikel 3:16 lid 2 onder d</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke waarschuwing</p> <p>2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>4e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering -- zie kolom toezichthouder</p> <p>2e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>3e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>4e constatering Intrekken vergunning</p>
<p>De exploitant of de beheerder het toezicht belemmert of bemoeilijkt 3:9 lid 2 onder l</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke waarschuwing</p> <p>2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>4e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering -- zie kolom toezichthouder</p> <p>2e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>3e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>4e constatering Intrekken vergunning</p>
<p>Het is verboden in advertenties voor een seksbedrijf onveilige seks aan te bieden of te garanderen dat prostituees die voor het betreffende bedrijf werken vrij zijn van seksueel overdraagbare aandoeningen Artikel 3:13 lid 1 onder c</p>	<p>1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>2e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p> <p>3e constatering Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester</p>	<p>1e constatering: Schorsen vergunning 1 maand</p> <p>2e constatering Schorsen vergunning 3 maanden</p> <p>3e constatering Intrekken vergunning</p>

Toelichting verantwoordelijkheid exploitant bij signalen van misstanden

De exploitant van een prostitutiebedrijf is verantwoordelijk dat er geen misstanden plaatsvinden vanuit zijn/haar bedrijf. Wanneer misstanden worden geconstateerd wordt zeer kritisch naar de rol van de exploitant en beheerders gekeken. Bij nalatigheid en/of verwijtbaarheid van de exploitant en/of beheerder(s) wordt de vergunning direct ingetrokken. Dit geldt ook wanneer vermoedens van misstanden niet direct aan de gemeente of politie zijn gemeld.

Bij de gevallen waar geen sprake is van nalatigheid en/of verwijtbaarheid wordt gekeken naar de feiten en omstandigheden van de onderneming. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar de historie van de exploitatie, de maatregelen die worden getroffen om misstanden te voorkomen en relatie tot de toezichthouder ten aanzien van informatie-uitwisselingen en het bespreken van signalen van misstanden.

Toelichting in strijd handelen met bedrijfsplan

Ter bescherming en verbetering van de positie van de sekswerker en klanten is het van belang dat seksbedrijven exploiteren conform de maatregelen zoals beschreven in het bedrijfsplan. De burgemeester is bevoegd hierop te handhaven.

Toelichting in strijd handelen met eisen advertenties

Het is conform artikel 3:13 van de APV verboden om met onveilige seks te adverteren of in advertenties te garanderen dat prostituees, die voor het bedrijf werken, vrij zijn van soa's. Daarnaast dient in elke advertentie het in de vergunning vermelde telefoonnummer van het bedrijf, de bedrijfsnaam en het vergunningkenmerk vermeld te worden. Op deze manier kan de toezichthouder achterhalen om welk bedrijf het gaat en in welke gemeente de vergunning is afgegeven.

D. Handhavingskader illegale prostitutie

Illegale prostitutie onttrekt zich aan elke vorm van toezicht en is daardoor kwetsbaar voor misstanden, zoals mensenhandel en uitbuiting. Er wordt dan ook bestuursrechtelijk opgetreden tegen illegale prostitutie door zowel maatregelen te treffen ten aanzien van de overtreder als de faciliterder.

Indien op bedrijfsmatige wijze prostitutie wordt aangeboden zonder benodigde vergunning dan is sprake van illegale prostitutie. De illegale prostitutie kan plaatsvinden in panden of in de openbare ruimte (straat-, raamprostitutie). Tegen straat- en raamprostitutie wordt strafrechtelijk opgetreden tegen de overtreder. Wanneer bedrijfsmatige prostitutie plaatsvindt in een pand kan de handhaving zich richten op het pand, of de personen die als overtreder worden aangemerkt.

Bij illegale prostitutie in panden vervullen vaak verschillende personen een faciliterende rol. Er wordt dan ook gehandhaafd op deze faciliterende partijen, zoals de verhuurders en pandeigenaren. Stadsontwikkeling doet dit door te handhaven wanneer sprake is van woningonttrekking door bedrijfsmatige prostitutie. Dit gebeurt volgens de beleidsregel Beleidsnotitie Bestuurlijke boete Huisvestingswet Rotterdam 2013. Dit betekent dat een pandeigenaar bij een overtreding een boete van 2.000 tot 4.000 euro per overtreding moet betalen.

Hieronder staat omschreven op welke wijzen bestuursrechtelijk tegen illegale prostitutie wordt opgetreden als overtreding van artikel 3.3 lid 1 van de APV 2012.

Maatregelen ten aanzien van de overtreder

Overtreding	Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
Exploitatie zonder vergunning Artikel 3.3 lid 1 APV	1e constatering: Bestuurlijke waarschuwing Of; indien noodzakelijk wordt geacht; op- maken bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burge- meester 3e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burge- meester 4e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burge- meester	1e constatering: a. zie kolom toezichthouder b. opleggen last onder 2e constatering: opleggen van een last onder dwangsom of indien van toepassing invorderen last onder dwangsom 3e constatering: Invorderen last onder dwangsom. 4e constatering: Indien van toepassing invorderen last onder dwangsom en anders herhaling van stap 1.

Toelichting

Indien de vrees bestaat voor herhaling of onvoldoende flankerende maatregelen kunnen worden getroffen, kan bij de eerste constatering direct een last onder dwangsom worden opgelegd. Deze vrees voor herhaling is bijvoorbeeld aanwezig wanneer de toezichthouder de afgelopen vijf jaar al eerder de overtreder heeft gewaarschuwd voor de overtreding van artikel 3:4 lid 1 APV, ook wanneer dit buiten de gemeente Rotterdam is geweest.

Maatregelen ten aanzien van openbare inrichtingen en bedrijfspanden

Overtreding	Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
Exploitatie zonder vergunning Artikel 3.3 lid 1 APV	1e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 2e constatering: Bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering sluiten van het pand voor drie maanden 2e constatering: Sluiting van het pand voor onbepaalde tijd

Maatregelen ten aanzien van woningen

Overtreding	Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
Exploitatie zonder vergunning Artikel 3.3 lid 1 APV	1e constatering: Proces verbaal overtreding APV opmaken en bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 2e constatering: Proces verbaal overtreding APV opmaken en bestuurlijke rapportage naar de burgemeester 3e constatering: Proces verbaal overtreding APV opmaken en bestuurlijke rapportage naar de burgemeester	1e constatering Versnelde sluiting pand 1 maand, vervolgens; a. indien van toepassing afzien van verdere sluiting; b. indien van toepassing verlenging sluitingsduur naar 3 maanden. 2e constatering: Sluiting zes maanden 3e constatering: Sluiting voor onbepaalde tijd

Toelichting

Wanneer een woning als bedrijfsmatig prostitutiebedrijf wordt gebruikt, wordt de woning niet meer feitelijk als woning gebruikt. In dergelijke gevallen wordt zo snel mogelijk de illegale situatie beëindigd door een sluiting. In beginsel gaat de burgemeester over tot sluiting van de woning voor de duur van drie maanden. Binnen de eerste maand van de sluiting vindt een zienswijzengesprek plaats. Wanneer de pandeigenaar kan aantonen dat hijzelf door concrete maatregelen de illegale situatie heeft beëindigd (zoals het ontbinden van de huurovereenkomst en/of ontruimen van de woning) en herhaling wordt voorkomen (bijvoorbeeld door aangepaste wijze van verhuur) kan na één maand worden afgezien van een verdere sluiting. De richtlijnen voor goed verhuurderschap zijn te raadplegen via www.rotterdam.nl/goedehuisbaas.

Wanneer sprake is van overlast en loop op het pand, kan ondanks goede maatregelen van de pandeigenaar toch de langere sluitingsduur van drie maanden worden opgelegd. Dit wordt in deze gevallen nodig geacht om de loop uit het pand te halen.

7 Overzicht nieuwe verplichtingen en beleid

De belangrijkste onderdelen van de nota die nieuwe APV-verplichtingen of nieuw beleid ten aanzien van exploitanten en sekswerkers betreffen, zijn in onderstaande tabel opgenomen. Over het algemeen geldt dat de nieuwe verplichtingen per 1 juli in werking treden, tenzij anders is vermeld.

Overzicht inwerkingtreding nieuw beleid

Onderdeel beleid	Toelichting	Datum inwerkingtreding
Nieuwe APV en vergunningen	De verplichtingen volgend uit de nieuwe APV gelden direct per 1 juli 2015, tenzij anders is bepaald.	1 juli 2015
	Bij nieuwe vergunningaanvragen wordt de vergunning volgens de nieuwe terminologie APV verstrekt	
	Omzetting lopende vergunningen Geldige vergunningen met een resterende looptijd van langer dan één jaar, worden binnen één jaar omgezet naar een vergunning volgens de nieuwe APV. Hiervoor worden geen leges geheven. Op deze manier bezit elke exploitant binnen afzienbare tijd een vergunning die qua terminologie aansluit bij de nieuwe APV	Uiterlijk 1 juli 2016
Verantwoordelijkheid exploitant	Bedrijfsplan Het bedrijfsplan is een nieuwe verplichting uit de APV. Nieuwe bedrijven dienen hier direct aan te voldoen	Bij nieuwe bedrijven per 1 juli 2015
	Overgangsregeling Voor bestaande bedrijven geldt dat zij aan de verplichting van het bedrijfsplan moeten voldoen bij verlenging van hun vergunning of uiterlijk binnen één jaar	Bij bestaande bedrijven bij de verlenging vergunning of uiterlijk per 1 juli 2016
	Het opvolgen van een negatief werkadvies	1 juli 2015
	Bijeenkomst voor exploitanten	Vanaf 2016
Verhoging minimumleeftijd prostituees van 18 naar 21 jaar	Verbod exploitanten een prostituee voor of bij het bedrijf te laten werken die nog geen 21 jaar is	1 januari 2016
	Overgangsregeling De verbodsbepaling is niet van toepassing voor personen die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze bepaling aantoonbaar al werkzaam waren als prostituee voor een prostitutiebedrijf	1 januari 2016 – 1 juli 2019

Contactmomenten sekswerkers	Aanstelling vertrouwenspersoon seksbranche	3e kwartaal 2015
	Door2door	Opening 1 juni 2015
	Informatie bijeenkomsten sekswerkers escort en thuiswerkers	Vanaf 2016 eenmaal per jaar
	Onderzoek behoefte belangenorganisatie sekswerkers	1e helft 2016
	Inventarisatie adviesgroep sekswerkers	4e kwartaal 2015
Communicatie	Website met informatie over het zorg- en hulpaanbod (inclusief informatie over uitstapprogramma's en het Meld-, Advies- en Registratiepunt jeugdprostitutie), het vergunningenbeleid en de aanpak van misstanden	Juli – september 2015

Bijlage 1: Bedrijfsplan

Een prostitutiebedrijf beschikt over een bedrijfsplan. Daarin staat in ieder geval beschreven welke maatregelen de exploitant treft op het gebied van hygiëne, ter bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het zelfbeschikkingsrecht van de prostituees, ter bescherming van de gezondheid van de klanten en ter voorkoming van strafbare feiten.

De uitwerking van de maatregelen zal afhangen van het soort bedrijf (prostitutie- of escortbedrijf) en de grootte van de inrichting. Voor een belangrijk deel sluit het bedrijfsplan aan bij de nadere regels seksinrichtingen 2008. Uit artikel 3:15 van de APV volgt dat exploitanten in een bedrijfsplan uitwerken hoe zij de maatregelen concreet gaan vormgeven in hun bedrijfsvoering. Hieronder wordt een voorbeeld gegeven voor de indeling van het bedrijfsplan. Op deze manier komen alle onderdelen die in artikel 3:15 in de APV staan vermeld aan bod.

Voorbeeld opbouw bedrijfsplan

1. Gegevens seksbedrijf

Gegevens exploitant

Naam/namen exploitant(en), vennoten/bestuurders van het bedrijf

Bedrijfgegevens

Bedrijfsnaam. Er kan uitsluitend worden geadverteerd met de handelsnamen zoals opgenomen in de vergunning

Indien sprake is van een prostitutiebedrijf

- Het adres waar de seksinrichting is gelegen
- Openingstijden
- Telefoonnummers. Geef aan met welke telefoonnummers wordt geadverteerd. Er kan uitsluitend worden geadverteerd met de telefoonnummers die staan vermeld op de vergunning

Indien sprake is van een escortbedrijf

- Het vestigingsadres van het escortbureau. Hier dient u ook uw bedrijfsadministratie te bewaren en bij te houden
- Openingstijden
- Telefoonnummers. Geef aan met welke telefoonnummers wordt geadverteerd. Er kan uitsluitend worden geadverteerd met de telefoonnummers die staan vermeld op de vergunning

2. Hygiëne

De hygiëne in uw seksbedrijf dient te voldoen aan de algemene hygiënerichtlijnen die voor de branche gelden en moeten controleerbaar te zijn. Omschrijf in het bedrijfsplan welk beleid u voert ten aanzien van de hygiëne in uw bedrijf. De afdeling Hygiëne en Inspectie van de GGD beoordeelt voor de vergunning of u voldoet aan de geldende hygiënerichtlijnen voor seksbedrijven van het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid. Ook beoordeelt de GGD of u in uw bedrijfsplan beleid heeft opgenomen om te zorgen dat de hygiënerichtlijnen worden nageleefd. Het bedrijfsplan bevat in duidelijke termen ten minste een beschrijving van:

- de gezondheidsrisico's die de werkzaamheden van de prostituees en andere medewerkers die werkzaam zijn op de locatie, met zich mee brengen. De beschrijving bevat in ieder geval risico's op het gebied van het voorkomen van de vermenigvuldiging en de verspreiding van micro-

- organismen (bijvoorbeeld bacteriën), het hygiënisch handelen, de schoonmaak, de bouw en de inrichting van de locatie
- de wijze waarop de gezondheidsrisico's worden beperkt. Dat wil zeggen een plan van aanpak, waarin is aangegeven welke maatregelen en binnen welke termijn deze maatregelen worden genomen
- de wijze waarop prostituees en andere medewerkers op de hoogte worden gebracht van de maatregelen
- de wijze waarop u (of de leidinggevende) controleert of de maatregelen op de juiste wijze worden uitgevoerd en welke maatregelen worden genomen als de voorgeschreven maatregelen (o.a. de hygiënerichtlijnen) niet worden nageleefd
- de wijze waarop u regelmatig (minimaal jaarlijks) evalueert of de genomen maatregelen effectief en adequaat zijn en zo nodig de maatregelen bijstelt
- een onderbouwde motivering als u afwijkt van de hygiënerichtlijnen, omdat er naar uw mening sprake is van een gelijkwaardig alternatief

3. Zelfbeschikkingsrecht en gezondheid

Omschrijf in dit hoofdstuk welk beleid u voert ten aanzien van de gezondheid en zelfbeschikkingsrecht van de prostituees en de gezondheid klanten in uw bedrijf.

Maatregelen ten aanzien van de gezondheid en zelfbeschikkingsrecht van de prostituee

Denk in ieder geval aan de volgende zaken:

- **Omschrijf de maatregelen die u neemt om ervoor te zorgen dat de in het bedrijf werkzame prostituees niet worden verplicht tot het verrichten van seksuele handelingen tegen hun wil en niet worden verplicht tot het gebruik van drugs en alcoholhoudende dranken.**
Bijvoorbeeld:
 - voorlichting aan prostituees over hun recht om onveilige seks, seksuele handelingen, drugs en alcohol te weigeren en aan voor klanten zichtbaar gepubliceerde huisregels hierover
 - voorlichting aan prostituees en beheerders over de grensvervaging die op kan treden door alcohol of drugs tijdens het werk (onveilige seks, gevaarlijke situaties vanwege verkeerde inschattingen)
 - omschrijf hoe u voldoet aan de verplichting dat in de seksinrichting in ten minste twee talen en voor de klant goed zichtbaar bekend gemaakt wordt dat een prostituee klanten en diensten mag weigeren en mag weigeren alcohol of drugs te gebruiken
- **Geef aan hoe u de prostituee in de gelegenheid stelt om contact op te nemen met organisaties die van belang zijn voor haar lichamelijke of geestelijke gezondheid**
Denk onder andere aan de samenwerking met de GGD, PMW Humanitas, en de nieuw in te stellen vertrouwenspersoon. Voor locatiegebonden prostitutiebedrijven geldt dan bijvoorbeeld dat rekening wordt gehouden dat de prostituee met hen kan spreken in een rustige kamer met privacy. Voor escortbedrijven geldt dan bijvoorbeeld dat u de informatie over spreekuren, informatiebijeenkomsten en gratis soa-testen bij door2door actief deelt met de voor uw werkzame prostituees
- **Geef aan hoe geneeskundige zorg en voorlichting voor prostituees beschikbaar is**
Wanneer en op welke wijze kan een prostituee zich laten onderzoeken op seksueel overdraagbare aandoeningen? Kan dat in uw bedrijf of informeert u actief over locaties waar gratis getest kan worden? Op welke wijze informeert u de prostituee dat zij niet verplicht is zich geneeskundig te laten onderzoeken en vrij is in de keuze van een arts? Is er voldoende informatie- en voorlichtingsmateriaal in verschillende talen in uw bedrijf aanwezig en wordt dit actief verspreid onder de bij u of voor u werkzame prostituees? Het gaat om voorlichtingsmateriaal over de aan prostitutie verbonden gezondheidsrisico's en over de aanwezigheid en bereikbaarheid van zorg- en hulpverleningsinstellingen. En om informatie over de mogelijkheden om hulp te krijgen als een prostituee wil stoppen met haar werk in de prostitutie
- **Zorg voor voldoende condooms**
Voor prostitutiebedrijven geldt dat er in de werkruimten te allen tijde voldoende condooms met een CE-markering voor gebruik beschikbaar zijn. Voor escortbedrijven geldt dat prostituees voldoende condooms beschikbaar gesteld krijgen

- **Omschrijf hoe u bovengenoemde rechten en plichten op schrift stelt en kenbaar maakt aan elke prostituee die bij of voor uw werkzaam is.**
Het op schrift stellen moet gebeuren in een voor haar begrijpelijke taal.

Maatregelen ten aanzien van de gezondheid van de klant

Omschrijf hoe u zorgt dat de gezondheid van klanten voldoende is beschermd. Welke aandachtspunten hanteert u? Zijn er specifieke risico's of omstandigheden in uw bedrijf die deze maatregelen bepalen?

4. Voorkomen van misstanden en arbeidsomstandigheden prostituees

Zorgplicht ten aanzien van de prostituee

Omschrijf wat u doet om te voorkomen dat er bij u prostituees werken die slachtoffer zijn van mensenhandel of andere vormen van dwang en uitbuiting. Voert u bijvoorbeeld regelmatig gesprekken met de bij of voor uw werkzame prostituees? Welke acties onderneemt u wanneer u vermoedt dat een prostituee slachtoffer van mensenhandel is of van andere vormen van uitbuiting? Wanneer neemt u contact op met het Controle Team Prostitutie- en Menshandel van de politie?

Oordeelsvorming over de zelfredzaamheid van de prostituee

Omschrijf op welke wijze u of uw beheerders een oordeel vormen over de mate van zelfredzaamheid van de prostituee voordat deze bij u of voor u gaat werken. Welke eisen hanteert u hiervoor?

Maatregelen ten aanzien van de veiligheid

Wat doet u om onveilige situaties voor zowel de prostituee als de klant te voorkomen?

- Omschrijf welke maatregelen u neemt om hulp te bieden aan een prostituee en/of klant die terecht komt in een acuut bedreigende situatie. Denk hierbij aan de wijze van alarmering en opvolging. Voor prostitutiebedrijven geldt de verplichting om een alarmvoorziening in de werkruimten op te nemen. Wat voor alarmvoorziening heeft u gecreëerd? En hoe zorgt u ervoor bij een escortbedrijf dat een prostituee alarm kan slaan?
- Omschrijf welke instructies prostituees en leidinggevendenden krijgen over wat zij moeten doen als zij zelf, een collega of klant in een bedreigende situatie terecht komt en hoe deze instructies worden vastgelegd?

Professionele vereisten beheerders

Omschrijf op welke wijze uw beheerders voldoende in staat zijn om een seksbedrijf te runnen. Denk onder andere aan agressiebeheersing en bedrijfshulpverlening. Voorziet u in scholing op deze aspecten?

Verhuur- of arbeidsvoorwaarden

Omschrijf onder welke verhuur- of arbeidsvoorwaarden u aan de voor of bij u werkzame prostituee diensten biedt. Op welke manier kunt u dit aantonen aan de toezichthouder? Kan de prostituee op redelijkerwijs zelf haar werktijden bepalen?

5. Toezicht

Invulling dagelijks toezicht en bereikbaarheid

Beschrijf hoe het dagelijks toezicht wordt uitgevoerd. Wie houdt er toezicht en hoeveel leidinggevendenden zijn er wanneer aanwezig? Op welke wijze voldoet u aan de aanwezigheidsplicht van minimaal één exploitant/beheerder?

Eisen aan beheerders en overig personeel

Stelt u specifieke eisen aan beheerders over gebruik van alcohol, drugs, taalvaardigheid (welke talen?), EHBO, gevolgd trainingen, kennis van de branche, handelen bij controles door toezichthouders? Hoe zorgt u ervoor dat de beheerders hun taken goed kunnen uitvoeren en zich houden aan het bedrijfsplan?

Inzicht in de bedrijfsadministratie

Omschrijf op welke wijze bij controles inzicht gegeven wordt in de bedrijfsadministratie.

6. Overlast

Dit hoofdstuk is met name van toepassing op de locatiegebonden prostitutiebedrijven, omdat deze bedrijven een voor publiek toegankelijk ruimte hebben en escortbedrijven niet. Omschrijf welke maatregelen u treft om overlast vanuit het bedrijf, zoals verstoring woon- en leefklimaat (bijvoorbeeld geluidsoverlast) en verstoring van de openbare orde (bijvoorbeeld aanstootgevend gedrag van de prostituees of bezoekers) te voorkomen.

7. Bijzonderheden over het bedrijf of wijze van bedrijfsvoering

Indien u nog aanvullingen heeft of wilt aangeven op welke wijze uw bedrijf zich onderscheidt van andere bedrijven, kunt u dat hier doen.

8. Bijlagen

Bijvoorbeeld:

- Informatiepakket prostituees
- Huisregels prostituees
- Huisregels klanten

